Toimetus: Tallinn, Pikk tänav nr. 54.
Telefon 449-90.
Toimetuse kõnetunnid kella 10—11 enne lõunat. Tarvitamata jäänud käsikirjad hävitatakse ära, kui tagasisaatmiseks postmarke ei ole juure lisatud.
Ärijuhatus (tel. 3-53) ja arvepidamine (tel. 449-84) Pikk tn. nr. 54/56. Ärijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l. Tellimiste ja lehtede ärasaatmise asjus pöörata — telefon 22-11.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht", Tallinn.
Talitus on avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused tulevad ära anda hiljemalt kl. ½12-ni ilmumise eelpäeval.

RAHWALEHT

Ilmub igal teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.
Iga numbriga maksuta kaasas „Juturaamat".

Üksiknumber 5 senti.
Tellides postiga: 1 kuu peale 75 senti, 3 „ „ kr. 2.— „, ½ aasta „ kr. 3.50 „
väljamaale poole kallim. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid Eestis. Aadressi muutmine 25 senti.
Kuulutuste hind: Kuulutuste küljel 5 senti millimeeter ühel veerul, esimesel küljel — 10 senti, tekstis kuulutuskirjaga — 12 senti ja teksti kirjaga — 15 senti. Teenistuse ja korteri otsimise kuulutused poole hinnaga.
Kuulutuste ja tellimiste vastuvõtmine lehe kontoris, Pikk tn. 54 (vastu Oleviste kirikut).
Telefonid: 6-67 (kuulutused) ja 22-11 (tellimised).

Nr. 100 | Neljapäewal, 27. augustil 1931. a. | 9. aastakäik

Olewistel sarwed peas.

Torni parandustööd alganud. — 10 meest tegewuses. — Kaitsewööd kukkumise hädaohu wastu.

Töölised saawad kroon tunnis.

Kesknädalal enne toimetustöö lõppu käis meie toimetusliige Olewiste kiriku tornis tutwumas torni parandustöödega ja tellingute ehitamise käiguga.

Torniaukudest on ehitatawate tellingute alustalad, arwult 8, juba wälja pandud.

See meelitab kiriku ümbruses palju uudishimulisi. Päris lähedale aga ei julgeta minna, sest Olewiste ja Laia tänawa sulgemiseks ehitatud plangule on wälja pandud sildid: „Ehituse juure minek wõõrastele kõwa käsuga keelatud."

Tornis töötab kümme ehitustöölist.

Palkujaid on sadade wiisi, kuid rohkem kui kümmet töölist torni tööle saata pole mõtet — ei mahu töötama. Tööle wõeti ainult walitud, häid töömehi. Palk on kõrgem kui hariliku ehitustöölise tunnitasu, 40 sendi asemel 50—55 senti.

Kui töölised hakkawad töötama wäljaspool torni, tõuseb palk 100 prots.,

seega wähemalt kroon tunnis. Torni tipus töötamine nõuab töölistelt kõwu närwe, et „pea ei hakkaks ringi käima". Töölised on õnnetusjuhtumite wastu kindlustatud tööliste kindlustamise seltsis.

Kõik töölised, kes teewad tööd torni wälisseinal ja tellingutel, warustatakse kõie külge kinnitatud kaitsewöödega.

Kuigi siis mõni tööline libiseb ja kukub, ei lange ta alla, waid jääb kõie otsa rippuma ja teda saab tõmmata tagasi üles. Tööliste seas aga on nii julgeid mehi, et kipuwad torni wälisseintele minema kaitsewööta ja ehituse järele walwajad peawad walwama ka selle järele, et töölised kasutaks wajalisi ettewaatusabinõusid.

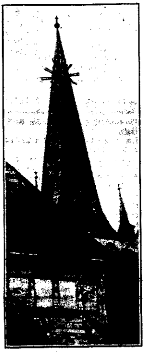

Olewiste kiriku torn praegusel kujul muudab tublisti meie wana linnapilti.

10 mehega ehitustöö kestab umbkaudu 2—3 nädalat.

Praegu juba wälja pandud tellingutetalad ühendatakse raudpoltide abil sarikatega ja wahesarikatega, millede otsad omakord ühendatakse torni keskel olewa mastiga. Kõik ettewaatusabinõud wõetakse tarwitusele, et tellingud saaksid täiesti kindlad ja ei juhtuks õnnetusi.

Tellingute ehitamiseks kinnitatakse tornist wälja pandud alustalade külge neli posti, igaüks 25 meetrit pikk. Need postid on suurekeks tellingutele, mis walmisehitatuina ulatawad kuni torni otsas olewa munani.

Kogu tellingutehitus peab wastu pidama tuule rõhumisele.

Teoreetiliselt on wälja arwestatud, et iga püsti pandawa posti aluspunktile tuleb wähemalt 5-tonnine raskus, mis koosneb materjaali ja inimeste kaalust ja tuule rõhumisest.

Raskem ja suurem osa kogu remonditööst on tellingute ehitamine. Torni parandamine on juba kergem.

Esialgul toimetati osa ehitusmaterjali üles kätejõul. Nüüd kasutatakse ehitusmaterjali üleswinnamiseks winnsi, millega kell tõsteti torni. Kuid sellega saab palke ja muud materjali toimetada ainult torni kiwiosa kõrguseni. Seal tuleb ehitusmaterjal toimetada läbi luugi wälja ja tõsta teise wintsiga torni wälisseina mööda kohale, sest seespool torni ei saa ehitusmaterjali wähese ruumi tõttu üles toimetada.

Kuidas meile helistada?

„Rahvalehe" toimetuse telefon (senini nr. 16-82) on ühendatud automaat-keskjaamaga. Nüüdsest peale tuleb toimetusele helistada nr. **449-90**

Lehetellimiste asjus pöörduda telefon 22-11. Kuulutused — 6-67, arvepidamine — 449-84.

Macdonald jälle tüüril

Lahkumine erakonnajuhi kohalt.

London, 25. augustil. Kell 17.20 läks Macdonald kuninga jutule ja esitas kuuldawasti uue walitsuse koosseisu nimekirja. Tööerakonna parlamendirühma koosolek on reedel, mil Macdonald arwatawasti erakonna juhi kohalt lahkub. Samal koosolekul määratakse talle järeltulija.

Uue Inglise walitsuse koosseisu ametlik nimekiri on järgmine: peaminister — Macdonald, lord-president — Baldwin, marakantsler — Snowden, siseminister — Samuel, lord-kantsler — Sankey, wälisminister — Reading, India asjade sekretär — Hoare, asumaade minister —Thomas, terwishoiuminister — Neville Chamberlain, kaubandusminister — Cunliffe-Lister.

Järgnewad ministrid kuuluwad küll walitsusse, kuid ei ole mitte kabinetis: õhuasjanduse minister — lord Amulree, admiraliteedi esimene lord — Austen Chamberlain, Shoti sekretär — Archibald Sinclair, haridusminister — Donald MacLean, tööminister — Henry Betterton, awalikkude tööde minister — lord Londonderry, Lancasteri krahwkonna kantsler — markii de Lothian. Sõja- ja põllutööministrite nimed, kes samuti ei kuulu kabinetti, awaldatakse hiljemalt.

Kabinetti kuulub neli tööerakondlast, neli wanameelset ja kaks wabameelset. See arw on wähem wiimaste aastate omast, kus keskmiseks kabineti liikmete arwuks oli 17. Kabineti iseloomustawaks jooneks on asjaolu, et wälja arwatud terwishoiuministeerium, seal puuduwad ministrid, kellel juhatada ametkonnad, mis nõuawad eelarwes kõwioja kuludest. Selicit walitsuse liigitusest tehakse järeldus, et uuel walitsusel tõsine kawatsus on suurt kokkuhoidu teostada.

Przybyszewski!

Warastas 24 õllepudelit.

Teisipäewa õhtul pidas Wiru tän. otsakohal wahikorral wiibiw kordnik kinni tundmata mehe, kes kandis kaasas 24 tühja õllepudelit. Küsimise peale, kust ta pudelid sai ja kuhu ta nendega tõttab, wastas kinnipeetu, et warastas pudelid restoran „Kodu" keldrist ja liigub nendega turule, et neid seal maha müüa. Kordnik wiis mehe koos pudelitega politseijaoskonda.

Selgus, et pudeliwaras on kindla elukohata Joseph Przybyszewski. Ta wõeti wahi alla.

Poolakas P. oli omal ajal rikas mees. Tal oli Tallinnas mitu äri, muuseas Wiru tänawal peen delikatesside kauplus. Mees andus aga alkoholile. See wiis ta põhja.

Wiimasel ajal elas Przybyszewski Nõmmel. Teda wõis tihti elektrirongidel mürgeldamas näha.

P. on paremaid Tallinna kolki ja töötab weel praegugi sel alal.

Kes on see õnnelik?

15 kandidaati Rahwasteliidu tööbüroos ametniku kohale.

Paar kuud tagasi ilmus ajalehtedes kuulutus, mille järgi otsiti Eestist Rahwasteliidu tööbüroosse kantseleiametnikku. Palgatingimused olid wõrdlemisi head — ligi 5500 krooni aastas. Edasiteenimisel wõis palk suureneda teatud protsendi wõrra.

Haridus-sotsiaalministeeriumi töökaitse osakonda saabus 15 soowiawaldust, mis läkitati Genfi. Senini ei ole saabunud weel wastust, mis määraks, kes kandideerijatest pääseb üldse katsetele, mis korraldatakse Tallinnas, Rahwasteliidu tööbüroo eeskirjade järgi. Kandidaadid ootawad.

Auto oli rongist tugewam.

Õnnetus Waeküla—Rakwere wahel.

Teisipäewal, kella kolmweerand 7 ajal õhtul jooksis Narwas elutsewa Paap'i auto Waeküla ja Rakwere jaamade wahel, Kaarli ülesõidukohal, Tallinna—Narwa kiirrongile külje pealt wastu. Kuuel wagunil purunesid trepid. Auto pääsis tühiste wigastustega.

Kaarli ülesõidukoht on walweta. Paap'i raskeweoauto, mida juhtis Nikolai Porokow, sõitis Narwast Rakwere poole. Möödudes ülesõidukohalt, märkas juht kiirrongi lähenemist. Ta pidi sellele otse alla sõitma, kuid õnneks läks tal korda weel wiimasel silmapilgul autot pidurdada, kuid rongile niiwõrt lähedal, et auto jäi kinni weduri järel olewa pakk- ja sellele järgnewate klassiwagunite treppide taha. Raginal purunesid kuue waguni trepid. Auto oli aga niiwõrt tugew, et ei nihkunud isegi paigalt. Ka sai ta ainult tühiseid wigastusi. Samuti jäi wigastusteta ka autojuht.

Rongimeeskond süüdistab Porokowi ettewaatamata sõidus ja lasi juhtumise kohta protokolli kokku seada. Arwatawasti tuleb autojuhil kuue waguni treppide korraseadmise kulud kanda.

Tartlanna rööwlite linnas.

Proua Juudas teeb head äri. — Algkooliõpetaja eriala: paelussid ja ekseema.

Kosilane Chicagost.

Paar aastat tagasi ilmus Tartu lehes kuulutus, et keegi Ameerika noormees-eestlane „soowib tutwust Eesti neidudega abielu otstarbel".

See pani ülikoolilinna kihama

ja post kandis kümneid ja kümneid sooje ning magusaid kirju üle ookeani Chicagosse. Kirjutajate hulgas oli naisüliõpilasi, talutütreid maalt ja isegi üks parunipreili kuskilt rohukauplusest.

Kuid õiged sõnad oskas paberile panna üks Tartu algkooli õpetajanna, kelles armutulukse polnud weel kustunud, kuigi ta oli juba lesk ja kahe lapse ema. Proua Elisabet Juudase kähitus leidis mister Heisleri südames wastuwõtliku pinna ja

noormees saatis Eesti prouale 750 dollarit dokumentide ja pileti rahaks.

Paari kuu pärast oli pr. Juudas Ameerikas.

Kuid paari neist ei saanud ja asi lõppes sellega, et mister Heisler andis prouai Juudase kohtusse: maksku see talle rahad tagasi. Ega ta jõua Tartu daame Ameerikasse sõidutada, kui neist talle naist ei saa. Kohaliste eestlaste seas sünnitas see lugu suurt sensatsiooni.

Kohtu ees leppisid poolte adwokaadid kokku ja pr. Juudas hakkas oma käe peal tegutsema. Ta on tragi daam, kes isegi kuulsas rööwlitelinnas, Chicagos hätta ei jää.

Praegu elab agar tartlanna Chicago paremas linnajaos Ainsline Beachi hotellis, kus tal oma büroo — „office". Ta uksel ilutseb silt: „Miß Elizabeth Judas, specialist in ringworms and eczema". Ta

peab wõitlust paelussidega, arstib ekseemat ja keedab ise juurtest ja õitest imerohtusid.

Nagu ta jutustab, õppinud ta seda kunsti Tartus dr. Krameri juures. Kui arstlikku tegewust wähe, siis paneb kange daam soowijaile kaarte wälja ja ennustab ameeriklastele tulewikku. Teenistus on wäga hea.

Ja miß Judas ise räägib kaasmaalastele: „Ei tubli naine jää kuskil hätta!" Õigus tal on!

GRAND-MARINA.
26. augustil. Maadlevad: 26. augustil.

1. **OTTO HUHTANEN** — Soome, maailmam., **Köhler** Euroopam., Saksa
2. **Neström** — **Peterson** Eesti Eesti võitmata Kalev
3. Otsustav maadlus: **Tornoff** — **Pols** Euroopam., Poola Baltim. mitmek. m. Riia
4. Suur otsustav võitlus. **Siegfried** — **Motyka** Mitmek. maailmam., Königsberg Europameister Ungari

Näitepinal: uus eeskava. Virginia Valli ja Noah Beery os. I. **„Piraatide kuld"** Haar. sens. dr. 10 j. II **Nõidustik põrgu** Heligr. Miki-hiirekes. III. „Ufa"-nädalringv. Algus kell 8 õht. Maadlus kell 10 õhtul

Inglismaal 2.719.376 töötut.

London, 25. aug. 17. augustil oli töötuid 2.719.376, seega 5.017 rohkem kui eelmisel nädalal ja 701.419 rohkem kui läinud aastal.

Ametlikult lükatakse ümber kuuldus, nagu oleksid Ameerika pangad nõudnud Inglismaalt töötute toetussummade kärpimist.

Kõlbluswastane tegu.

Wihterpalu wallas, Keibo külas elutsew August E. teatas politseile, et samas külas elutsew karjapoiss O. S., 16 aastat wana, tarwitanud A. E. hoolealuse, 13-aastase tütarlapse kallal wägiwalda.

Karjapoiss ise eitab seda.

Kuulirahe Mehhiko parlamendis.

Mehhiko, 26. augustil. Eile õhtul, kui parlamendis arutati kuberner Jalisco wastu tõstetud süüdistust, läks parlamendis tulistamine lahti. Lasti üle 60 paugu. Surma sai üks rahwasaadik ja haawata neli, neist üks raskelt.

Ülikool warastele.

Warssawi diplomeeritud pikanäpumehed.

Üllatawa leiu tegi Warssawi politsei, ajades taga üht kuulsat warast. Warga järele tungis ühte kahtlasse majja ka kriminaalametnik, kes leidis oma üllatuseks seal koos olewat hulga noormehi, kes olid tulnud sinna õppima wargusekunsti. Juba mõnda aega enne seda oli politseil olnud teada, et keegi kardetaw kurjategija, nimega Reschne, on asunud suurema salga etteotsa ja alustanud rööwkäike Warssawi ärides.

Seda taga ajades sattuski kriminaalpolitsei juhtumisi tema korterisse, tehes awastuks seal asuwa waraste ülikooli. Esmalt anti õpilastele ainult teoreetilist haridust, siis aga õpetati neid ümber käima wargariistadega ja tutwustati põhjalikult salga tegewusega. Wargaõpilased pääsesid salgaliikmeteks alles pärast walju eksami, olles kõigiti näidanud oma wõimist.

Reschne wangistati ühes oma õpilaste täie koosseisuga.

Pisiprotokollid.

Jalgrattur auto all. Teisipäewal kella ½5 ajal õhtul jooksis auto H. 170, mida juhtis Arnold Liima, Poska ja Koidula tän. nurgal jalgratturile — 15-aastasele poisikesele W. Grigorjewile peale. Poiss sai wigastusi. Ratas läks katki.

Wähemad määratused. S.-Pärnu maanteel nr. 11 leiwatöösturi peale tehti protokoll wäljakutsuwalt esinemise pärast linnawalitsuse kuraatori wastu. — Jalgratturi nr. 1839 peale tehti protokoll walgustamata jalgrattal sõitmise pärast õhtul pimedas. — Kullasepa-graweerija R. Tawasti peale tehti protokoll töökoata wäljamaalase teenistuses pidamise pärast.

Staadionil
IV Balti riikide jalgpalliturniir
30.—31. aug. ja 1. sept. 1931. a.
(Eesti-Läti-Leedu maavõistlused).
Pääsmed: nummerdatud kohad Kr. 2.— istekohad Kr. 1.50, seisukohad Kr. 1.—. Abonentkaardid 3 võistluseks: nummerdatud kohad Kr. 5.—, istekohad Kr. 3.75 ja seisukohad Kr. 2.25.
Pääsmete eelmüük: k-m. J. Kodres, Harju 21, o-ü. „Esto", Pikk 47 k-m. „Sport", S. Karja 18, äripäev. kl. 2—5. E. S. S. „Kalevi" kassas, Veneturg, ärip. kl. 5.30—7.

Ringi ümber ilma

Weneetsia gondli lõpp. Praegu näib lähenewat aeg, mil kuulsat Weneetsia gondlit, mida kiidawad kogu maailma laulikud, saab näha ainult muuseumis. Mootorpaat on nüüd kõrwale tõrjunud pilantmalise, kitsa gondli, mis ujus hääletult mööda kanale. Weneetsia kohalikud elanikud ei kasuta nüüd ammu juba enam gondlit, ja gondli wastu tunnewad huwi weel ainult turistid. Gondlite baldahiinide wõistlus, mida peetakse Weneetsias igal aastal, kukkus sel aastal halebasti sisse. Ennem oli see ettewõte wäga populaarne ja baldahiinide ilustamisest wõtsid osa suurimad kunstnikud. Tänawu aastal esitati wõistluseks ainult kaks kawandit, kuid needki olid niiwõrt halwad, et komitee otsustas auhindu üldse mitte wälja anda.

Nõukogude kooperatsioonid müüsid liima. Mõned Nishni-Nowgorodi ühistegelased olid tellinud Rostowist 15.000 kilogrammi pesupulbrit, mida paluti müüa „tshistoliini" nime all. See pulber saadeti müügile kogu linna poodides, kus kodanikud, kes ostsid seepi, pidid omale sunniwiisil muretsema ka selle pulbri. Elanikud, nähes, et sunnitakse peale patenditud pesupulbri asemel lihtsat jõeliima, hakkasid protesteerima. Nüüd wõetakse ühistegelased kohtulikule wastutusele.

Inimesekirp — haruldane loom. Juba kaks aastat on harilik inimesekirp — pulex irritans — kadunud peaaegu täielikult, kurdawad saksa spetsialsed. Eriteadlaste arwates on selle loomakese häwitajaks olnud eriline haigus — kirbu katk. Halle teaduslik instituut pakub nüüd 10 krooni iga elusa inimesekirbu eest, mis saadetakse talle kätte. Instituut wajab neid kirpe teaduslikkude uurimuste toimimiseks.

2 miljonit orja lastakse wabaks. Wastuseks Briti pärisorjuse wastu wõitlemise seltsi kirja peale teatas Abessiinia neegus Ras Taffari, et ta on otsustanud wabaks lasta 2 miljonit orja.

Söögimajad ungadeta ja kahwliteta. Moskwa söögimajadel on waja 1 miljon lusikat ja 700.000 kahwlit. Lihtsat kahwlit, nagu kirjutawad nõukogude lehed, ei näe naljalt ühestki Moskwa söögimajas. Igalpool seisawad lusikate ja kahwlite juures pikad ootajate sabad.

Kui abiellutakse onuga. Londonis sai üllatus osaks esimesele abielupaarile, kes tahtis end laulatada lasta uue seaduse põhjal: nimelt soowis õnnesadamasse pääseda keegi preili, tahes abielluda oma onuga. Londoni piiskopp keelas aga ära kirikliku laulatuse, leides, et abiellumine onuga ei ole Issanda meelepärast. Abiellujad olid sunnitud leppima ainult abieluregistreerimisega perekonnaseisuametis. Nii lähedate sugulaste abielu on saanud wõimalikuks alles hiljuti pärast uue seaduse maksmapanemist.

36 lapse isa. Portugalis teatas talupoeg mees Monteiro, registreerides oma uue pojakese sündi, et see olewat juba ta 36-es laps. Oma esimesest abielust sai ta 18 last, teisest 6, ja kolmandast 11; kõik lapsed on praegu elus, ja 23 nendest — poisid. Olgugi, et Monteiro on 23 aastat elanud Aafrikas, ja kõik ta 18 last esimesest abielust on sündinud „mustal mandril", on 36 lapse isa terwis rahuldawas seisukorras. Nagu mees seletab, tundwat ta wanaduse lähenemist, ja ühtlasi kahetsust, et ei ela enam nii kaua, kuni ta noorim poeg saab täisealiseks.

Surm ehmatusest.

Kas on see wõimalik?

Kõnekäänd „ma surektin ehmatuse pärast" on küll laialt tarwitataw, kuid harilikult ei mõelda, et keegi wõiks end ehmatada surnuks. Wiimasel ajal on arstid uurinud küsimust, millal wõib suur ehmatus tuua inimesele surma.

Et surm wõib aset leida, kui südamel on wead, on arusaadaw. Kuid on ka olnud juhtumusi, kus surm ehmatuse tagajärjel on tulnud neile isikutele, kelle süda enne seda näis olwat täitsa terwe. Katsed loomade juures on selgitanud, et süda teatud tingimustel hakkab töötama korratult, kusjuures tuksuwad närwilisselt ainult mõned südameosad. Algelisemate loomade juures möödub see seisukord jälle peagi, andes aset normaalolukorrale, kuid inimese juures toob see nähe surma. Peaosa mängiwad sinjuures südamenärwid.

Üldse on aga need juhtumused, kus inimene sureb ehmatuse tagajärjel, wäga haruldased, ja enamasti on surma ohwrid siis südamehaiged, kellest peab üldse wõimale hoidma igasuguseid ärritusi.

„Mees pambuga."

Ameerika töötatööline. — Saatuse hooleks jäetud inimesed. — Taldrikutäis suppi armuanniks.

Nukker kuju plakati all: „Abilisi pole waja!"

Ameerika linnade tänawatel wõime nüüd märgata uut tüüpi, keda pole seal enne nähtud. See uuema aja sünnitus on n. n. „mees pambuga", keda wõime näha ootamas igalpool ehitustööde juures. Ta waatab seal tundidekaupa, jälgides asjalikult töö käiku, ja silmitsedes järelmõtlikult silti, millele on

kirjutatud suurte tähtedega:

„No help wanted" (abilisi pole waja!)

Pambuga mees aga seisab siiski, ta loodab, et ühel heal päewal, wõib olla, koristatakse see silt, ja ta saab tööd. Olles wiibinud ehituse juures küllalt kaua, läheb mees töökuulamise kontori ukse taha, et silmitseda, kas ei ole sinna mustale tahwlile ilmunud mõnd uut kuulutust waba koha asjus. Tal on äärmiselt tähtis silmata igat niisugust kuulutust esimesena ja rutata kohale kõige enne, sest niisuguseid „mehi pambuga" — kohaotsijaid, nagu ta isegi, on siin lõpmata palju.

Pamp, mida töötatööline kannab kaasas, sisaldab särki, käterätikut, seebitükki ja purjeriiet, mida wõib siis kasutada magamiseks, kui puudub 5 centi päästearmee õõmajja minemiseks.

Need kohaotsijad ei tülita aga kedagi. Nad ei kerja, waid ainult ootawad tööd. Ainult siis, kui nälg annab end tunda liig tugewasti, lähewad nad Bowery'sse (New Yorgi waeste linnaosa) ja

saawad seal taldrikutäie suppi,

mida antakse maksuta

ja millega nad wõiwad kinnitada keha. Wäga paljudki neist töötutest on nüüd esimest korda Bowery's — linnaosas, mille olemasolu oli neile senisani teada ainult kuulu järgi.

Kui palju on Ameerikas õieti töötuid, ei saa öelda, sest seal puudub wastaw keskasutis, kuhu woolaksid kokku täpsed andmed töötute arwu kohta. Riigisekretär James J. Dawid arwab, et töötuid ei ole üle kolme miljoni, kuna tööföderatsiooni president Green tõendab, et töötuid on 5.300.000, ja mai kuust siiamaani olewat jäänud tööta 150.000 isikut. See tööpuuduse suurenemine panewat mõtlema, kuna harilikult eelmistel aastatel on juunikuu kestel märgata olnud tööpuuduse wäikest langust. Üks töölisajakiri on wälja arwanud, et kahju, mida kogu Ühendriikide tööliskond on saanud 1931. aasta esimesel weerandil tööpuuduse, tööaja lühenemise ja palkade wähenemise tagajärjel, on 2½ kuni 3 biljonit dollarit.

Ka on 1930. aastal olnud pankrottide rekordaasta.

1930. aastal oli 26.355 pankrottijäämist, ja seega 8446 pankrotti enam, kui a. 1929. Riigi wiimane eelarwe on tõesti selle majandusliku kitsikuse mõju all; puudujääk on hiigla suur, 903 miljonit dollarit, kuna riigiwõlg samal ajal on kaswanud 616 miljoni dollari wõrra. Riigi sissetulekud on wähenenud, wäljaminekud suurenenud.

Mitmed ettewõtted on lühendanud tööliste tööaega, et mitte wallandada osa töölisi.

Ameerikas ei saa töötatöölised riiklikku toetust,

kuna see ei olewat kooskõlas „Ameerika süsteemiga", mille järgi riigiwalitsus ei hakka kellegi eestkostjaks. Tööpuuduse wastu on riigiwalitsus wõidelnud ainult awalikkude tööde organiseerimisega (uute hoonete, sildade, teede jne. ehitamine), milliseks otstarbeks on wälja antud 1.100.000.000 doll. Seal on tööd leidnud 1 miljon töölist. Kõik muu on jäetud eraalgatuse ja heategewuse hoolde.

Ja mees „pambuga" rändab ringi..."

Raadio täna ja homme

Neljapäew, 27. august.

Tallinn. 15.30 Päewauudiseid. 15.45 Ajanäitaja-õiendus. Kuni 16.30 grammofonimuusikat. 20.00 Teateid ja grammofonimuusikat. 20.20 Päewauudiseid. 20.30 Minna Letsar: Naiste ülesanded ühistegelises liikumises meil ja mujal 21.00 Kontsert: Juh. md. A. Krull. Orkester: Schubert. Sõjawäemarss. Mozart, awam. oop. „Don Juan". Becjey, meloodia „Põhja öö". Urbach, fant. „Nii rääkis Meyerbeer". Strauss, walss „Heli lained." Wahepeal esineb solistina Miss Ruth M. Black, L. R. A. M. iiri lauludega: W. Stanford, Haldja naer. R. Hagemann, Allilal. A. Bax, Hällilaul. R. Quilter. Nüüd uinub punane õielehf. 21.55 Ülekanne Tartust. 22.00 kontserdi järg: Orkester: Sando-Dicker, walss „Rheinitütred." Rhode, intermetso. „Käbused." Lehar, pop. op. „Clo-Clo". Blankenburg, marss „Natsuri lõbu".

Tartu. 14.45 grammofonimuusikat. 15.30 ülekanne Tallinnast. 20 teateid ja grammofonimuusikat. 20.20 ülekanne Tallinnast. 21.55 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 22 ülekanne Tallinnast.

Reede, 28. august.

Tallinn 15.30 Päewauudiseid. 15.45 Ajanäitaja-õiendus. Kuni 16.30 grammofonimuusikat. 20.00 Teateid ja grammofonimuusikat. 20.20 Päewauudiseid. 20.30 Ülekanne Tartust. 21.05 Kontsert: Juh. md. A. Krull. Orkester: Mozart, awam. „Titus". Bizet, Hispaania serenaad. Glinka, fant. oop. „Elu tsaari eest". Sooloettekandeid wiiulil — Hubert Anton. Orkester: Bird, Karaktermarss. Siede. Illusioon. Morena, pop. „Walmind wili." Leopold, walss „Floora" Zeller, pop. op. Linnukaupleja. Waldteufel, walss „Amor ja kewad". Suppe, Marss.

Tartu. 14.45 grammofonimuusikat. 15.30 ülekanne Tallinnast. 20 teateid ja grammofonimuusikat. 20.20 ülekanne Tallinnast. 20.50 dr. W. Sion: Noorsoo kehalisest enesekaswatusest. (Noorsoo Karskusliidu Seeria.) 21 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 21.05 walsside õhtu. Esineb salongorkester Herbert Tederi juhatusel. Fucik, Talwetormid. Strauss, Aardewalss. De Bottari, wene walss „Troika". Transleuter, hispaania walss „Torero". Waldteufel, Suwiõhtu. Fucik, Unistuseaal. Ketelbey, Kirglik walss. Waldteufel, Alati wõi ei iialgi. Linde, Rosine-walss.

Hispaania naine rewolutsioneerub.

Wabadus tõi hispaania naisele kõik wõimalused elada eluõigustega. Elagu Carmen republicana!

Senini elati keskaja olukorras.

Andaluusias walitseb seisuse õigus. Kes tunneb seda hispaania prowintsi, ei imesta sugugi, et selle elanikkond alles pikkamisi harjub noore wabadusega ja peab õppima seda õieti kasutama. Kuninga walitsus jättis Andaluusia kultuuri suhtes täiesti hooletusse. Eriti külades, suurtes põllutööliste meeleodes elab rahwas suures teadmatuses ja sotsiaalne olukord tuletab wõib olla meele keskaega. Selle eest aga pole seal midagi nii iseloomulikku, kui naise uus seisukoht, mille tõi wabariiklik kord.

Kusagil polnud naine nii karmilt eemaldatud tänawalt kui Andaluusias. Kusagil terwes Hispaanias ei wõidud suurema õigusega wäita, et hispaanlanna elab wana mauri kombe järele muust ilmast eraldatuna nagu haaremis. Aga milline muutus lühima aja jooksul! Praegu wäljub hispaanlanna oma kodust, et osa wõtta poliitilisist koosolekuist ja on meeste kõrwal üles wõtnud wõitluse sotsiaalse wabastamise eest, sellejärele kui see õnnestus poliitiliselt.

Mis nüüd sünnib andaluuslanna elus, see on ühenduses kõigi teiste hispaanlannade muutumisega. Karmen, tulisilmaline ja kirgline sigaretitööline elab weel, aga mitte wana wõrgutawa hispaania naise tüübina, kes waimustas kõiki rahwaid, ja weel wähem nukuna ooperist, mis on saanud eksikombel hispaanlanna sümboliks.

Too Karmen oli mannekeen, ta oli riietatud maalilik-kehwalt, ebaeluliselt,

tema kire nuga oli papist. Selle legendi wastu hispaanlannast on alati waielnud selle maa tundjab. Karmen republicana, hispaania naine uues ümbruses pole igatahes enam wananuk, nagu ooperis, ta on arenenud ja tema wälimus muutunud.

Muidugi pole arenemine igal pool sündinud ühel hoobil, waid enamasti järkjärgult. Siiski selle järele, kui on saawutatud wabadus, on see ka nii täuslik, et näib peaaegu imena. Hispaania on wiimaste aastate jooksul Euroopa elu üldse nii endasse wõtnud, et teda wapustawad samad wapustused, kui muud maailma. Igatahes omaenese rütmiga, kuna teda pole kannustanud maailmasõda nagu teisi rahwaid.

Nii on tänapäewa Karmen säilitanud oma wõltsimatu kire ja ühtlasi pöördunud moodsa olemuse poole.

Carmen republicana käib ülikoolis, töötab wabrikuis ja laboratooriumides, kannab poisipead ja lühikest seelikut.

Aastaid kestnud wõitluses hispaania rahwa ja diktatuuri wahel ta seisis alati üliõpilaste, wabariigi eestwõitlejate kõrwal.

Karmenit wangistati ja karistati poliitiliste süütegude eest. Nüüd wabariigi ajal, ta wõtab eriti elawalt osa wõitlusest sotsiaalsete probleemide ümber.

Uus wabadus muutis teiseks hispaania naise kogu elusuhtumise. Ta hakkab nüüd tundma wajadust, mida ta warem kunagi ei aimanud. Euroopa ja Ameerika naised leidsid juba wõrdlemisi ammu oma uue elutüübi, hispaania naine töötab seda alles wälja. Ka tema tahab olla waba ja iseseisew, tahab arendada edasi oma isikut ja osutub just praegu oma moodsate püüete otsustawas ajajärgus. Ta on tõendanud, et ta wõib wõidelda oma uue elu eest. Ta on kõrwale heitnud kastanjetid; äärmiselt weel ainult pidupäewil ta mängib nendega. Ta töötab elukutsete alal ja loodab, et riik toetab tema püüdeid ja wõimaldab talle täieliku arenemise. See on moodsa Hispaania Karmen: ennemalt traditsioonidega seotud ja monarhistlik, nüüd waimustatud wabariiklane ja kirglik wabadusewõitleja.

Wiimne pelgupaik.

Wõõrasteleegioni sõdurid. — Kui nekrutid tulewad. — Maksim Gorki kasupoeg palgasõdurite ridades.

Tänawu sai täis saja aastat prantsuse wõõrasteleegioni asutamisest. See on wiimane wäeosa maailmas, mis weel koosneb palgatud sõduritest. Kokku on tulnud siia mehi kõigist riigest ja enamasti kõik nad on tumeda minewikuga, otsides lohutust ja unustust wõitlustes.

Kui kõige esimene wõõrasteleegion saadeti Alshiiri, oli see arwu poolest wäikene wäeosa, kuid iga üksik sõdur oli siin wahwa ja tubli. Wäga paljud nende seast olid juba ennemalt teeninud kuskil sõjawäes, kuid nad waikisid hoolsasti oma minewikust ja endistest tumedatest tegudest. Siin oli roimareid, walemängijaid, pettureid. Kuid nad kõik olid kartmatud wõitlejad.

Seda aastat tagasi ei olnud ükskegi prantslasele lubatud astuda wõõrasteleegioni.

Seal teenisid enamasti itaallased, sakslased, hispaanlased, inglased ja ameeriklased.

Hiljem hakati sinna lubama ka prantslasi. Kuna aga wälismaalasel on üsna kerge pääseda sinna teenima, on see prantslasele weel tänapäewgi ühenduses suurte raskustega. Prantslane on kohustatud, esitades ametiwõimudele seda palwet, seletama, mil põhjusel soowib ta lahkuda Prantsusmaalt ja asuda Alshiiri.

Pärast maailmasõda astusid siia teenistusse paljud wene walgekaartlased. Kindralid, majorid ja kaptenid käisid lihtsõduritena wõõraste leegioni. Nende hulgas oli ka kuulus

ühekäega oberst Peschkow, Maksim Gorki kasupoeg.

See mees on mitmel korral ära teeninud prantslaste kiitust.

Kui rong wärskete nekrutitega jõuab Sidi-bel-Abbes'i raudteejaama, on kohal salapolitseinikud. Legion ei anna küll enam wälja neid sõdureid, kes on kord sinna wastu wõetud, kuid salapolitseinikke huwitab siiski järgi waadata, missugused tagaotsitawatest isikutest on poetanud end selle leegioni ridade warju.

Alshiir on uhke linn, ja teda nimetatakse õigusega

„Põhja-Aafrika Pariisiks".

Legionäärid on wabad õhtul kella ½6 kuni ½10-ni ja wõiwad sel ajal liikuda, kus tahawad, ainult keelatud on neile minek Sidi-bel-Abbes'i, wäikesse neegrikülla, mis asub üsna linna ääres. Legionääride endine maaliline worm (sinine kuub ja punased püksid), mida kanti enne maailmasõda, on nüüd kaotatud ja legionääride riietus on läinud oma wärwi poolest palju ühetoonilisemaks.

Sellest hoolimata, et legionäärid on „tublid poisid", ei ole nendel aga põrmugi edu prantsuse wõluwate demoiselle'ide juures. Ka tumedanahalised hispaania senoritad ei lase legionääre oma juures mängida Don Juani osa. Naised peawad endale „heaks tooniks" mitte tegemist teha põlatud, waeste legionääridega, kes peawad wõitlema wiimse hingetõmbuseni naeruwäärt wäikese palga eest. Esmalt on wärskel nekrutil weel weidi lootust saada daamide armualuseks, kuid see lootus waibub pikkamööda, teda häwitab tegelik elu. Naised ei pühenda talle üht pilkugi.

Pühapäewiti on legionäär waba. Siis läheb ta „Jardin publique" (rahwaaia) poole, kus mängib wõõrasteleegioni orkester. Enamasti kõik orkestrandid on ennemalt mänginud kuulsates orkestrites, kuid nüüd on elu traagika neid ajanud siia. Nad awaldawad nüüd oma kurbust muusikas, millega peawad lõbustama teisi.

Kuulates ära kontserti, minnakse „Temple d'honeur'i" — wõõrasteleegioni muuseumi. Siin on näha wanu uniworme, mida kanti saja aasta eest, tähtsamate legionääride wahakujusid, wanu lippe, mida kuulid rebinud närudeks — lühidalt kõik esemed, millest peegeldub wastu selle leegioni wõidurikas ajalugu.

Kuni aastani 1914. kandis wõõrasteleegioni lipp pealkirja „Wahwus ja distsipliin"; nüüd on seal teised sõnad: „Ausus ja truudus".

Wäikese looma suur wõim.

Mis rohutirts wõib korda saata.

Suured rohutirtsude parwed, kes laskuwad äkki wäljale ja söõwad kõik, mis ette juhtub, tewad oma häwitustööd ka Euroopas, nimelt Lõuna-Wenemaal; samuti on neid Türgis. Ühes parwes on rohutirtse harilikult miljonid, ja kümned tuhanded hektarid maad wõiwad nendega kaetud olla mõne minuti jooksul. Inimene, kelle tööwaewa nad häwitawad, on siis jõuetu wõitlemiseks nende wastu.

Palju tähtsam, kui kraawide kaewamine ja leegiheitjate tarwitamine rohutirtsude wastu, on aga nende munade ja tõukude häwitamine. Neis maakohtades, kus rohutirtsud rüüstawad wäga sagedasti, makstakse pärismaalastele autasu iga kotitäie eest, mis nad rohutirtse kogunud. Rohutirtsud rohkenewad määratul arwul, sest iga emane loom muneb enamasti 150 muna.

Pärismaalased töötawad wahel päewal ja öõl, rohutirtse kogudes.

Aafrikas, kus rohutirtsud on eriti hädaohtlikud, wõiwad nad olla ka suureks liikumistakistuseks. Raudteerongid ei saa sõita edasi, kuna rataste alla jäänud rohutirtsude kehadest walgub wälja õli, ja purunenud kehad muutuwad massiks, mis takistab weduri edasipääsu.

Üsna täbar on, kui auto, sõites maanteel satub rohutirtsude parwe keskele. Juba enne, kui autojuht saab hästi märgata, milles seisab asi, on rohutirtsud katnud kogu sõiduki ja tunginud ka ta sisemusse. Edasisõit on wõimatu juba selle tõttu, et rohutirtsud katawad klaasi paksu kihina, nii et autojuht ei näe enam sõiduteed. Nad poewad ka automehanismi, pannes sõitja kannatuse proowile, sest on tükk tööd, enne kui sõiduk on sedawõrt puhastatud rohutirtsudest, et wõib jälle jatkata teekonda.

Terase wõidukäik.

Tehnika uuemad saawutused.

Rewolutsioon, mis tõi elumajade ehitusse terase, ei ole weel kaugeltki lõppenud. Uut teed, millele asus ehitustehnika, on käidud järjekindlalt, ja ei möödu ühtki kuud, mil terasele ei leita jälle mõnd uut tarwitamiswõimalust. Tänapäew ehitatakse terasest maju, ja samuti on hakatud terasest walmistama ka mööblit.

Kui astuda moodsasse terasmajja, siis märkame kõigepealt, et nii hästi põrandad, kui ka laed on seal terasest. Seinu katab õhukene ja kerge teraslipt, mis on kaetud wärwiliste mustritega, ja täidab seinapaberi aset.

Terasest aknaraamid walmistatakse nüüd hulgaliselt; nad sulewad akna peaaegu õhukindlalt, ei roostota ja on hästi wastupidawad ilmastiku mõjudele.

Tänapäew walmistatakse terasest kõiksuguseid mööbleid. Nad on nägusad, ja walmistatud peaasjalikult terastorudest. Nende tarwitamine on sama mugaw, ja nendega wõib harjuda samuti, nagu puumööblitega. Terasmööbleid on igasugu wärwis, ja wõrreldes puumööblitega, on nende kestwus ja püsiwus hoopis suurem. Neid wõib igal ajal asetada waba õhu kätte; nad wõiwad wihma käes seista kui palju tahes, ilma et läheks roostetama.

Roheliste sõitjatele walmistab tehnika kõik, mida nad wajawad, ka terasest. On olemas terastelgid, mis wõiwad anda ruumi neljale inimesele. Telk on kokkupandaw, ja teda wõib tarwitada mitmeks otstarbeks. Üsna kiiresti wõib temast teha lapsekiigu, ja moodustada pealtwaatajate pilkude eest warjatud ruumi, kus wõib wõtta päikesewanne. Ühest kohast teise kanda on terastelki hõlbus, sest ta ei ole kokkupanduilt kuigi pikk, ja tema raskus ei ole 50 kilogrammigi.

Tele raha kannab kõrgeid protsente,

kui ostate oma raamatud,
kontoritarbed ja paberikaubad

K-Ü. RAHVAÜLIKOOL'i kauplustest

Tallinnas, Harju tän. 48, omas majas,
Jaani tän. 6, pangamajas.

800 turisti Tallinnas.

Tulid ookeanilaewad „Calgaric" ja „Arandora Star."

Eile sestid esimest korda Tallinna reidil korraga kaks ookeanilaewa, kes meile Inglismaalt 800 turisti kaasa tõid. Meile juba waremaist aastaist tuntud turistidelaew „Calgaric" jõudis Zoppotist tulles Tallinna reidile kell 8 hommikul, misjärele kohe ametiwõimud laewale sõitsid, laewa wastu wõtsid ja warsti ka esimesed mootorlaewad turistidega sadamasse sõitsid. „Calgaricul" on 453 inglise turisti, enamuses wanemad inimesed.

Tund hiljem jõudis Tallinna reidile walge kahekorstnaga luksuslaew „Arandora Star". See nägus laew on Tallinna reidil esimest korda ning tuli Stokholmist. Reisi alustas ta aga samuti, kui „Calgaric", Inglismaalt. „Calgaric" lahkus Tallinnast tuleku päewal kell 5 p. l., „Arandora Star" aga kell 2 päewal. Päewa jooksul oli linnas rohkesti turiste liikumas näha. „Calgaric" sõitis Tallinnast — Stokholmi, „Arandora Star" — Riiga.

Tuleb kaitseliidu manööwer.

Korraldatakse Arukülas. — Osa wõtab Tallinna ja Harju malewa.

Tallinna malewa koos Harju malewaga korraldawad 26. ja 27. septembril suurema manööwri. Manööwri wõjus peeti teisipäewa õhtul Tallinna malewa ruumes suurem nõupidamine, millest tõik pealikud osa wõtsid. Wäljasõit Tallinnast erarongiga Arukülasse on 26. septembri õhtul kell 8; kuna sõidab Tallinna malewa, kes Tallinnale peale hakkab tungima. Öösels jääb malewa Aruküla jaama piirkonda.

Harju malewa — Tallinna kaitse — asub samuti õhtul teele ja jääb ööseks wajaliste meeskonnaga Lehmja mõisa — Jüri kiriku rajooni. Kumbki pool paneb wälja umbes tuhat meest, seega rügemendi. Peale selle wõtab manööwrist osa weel patarei, gaasikomandod, soomusautod, jalgratturite ja kuulipildurite komandod, ratsajalgud ja loodetawasti ka kaitsewäe lennukid. Öösel on ette nähtud luure tegewus. Pühapäewa hommikul aga Tallinna malewa poolt Pirita jõe wallutamine. Suurem lahing lõpetakse Lehmja mõisa all Kaitspere kõrgustikudel.

Manööwri üldjuhatuse wõtab arwatawasti enese peale kaitseliidu peastaabi ülem kolonel Maide, kuna poolt juhatajaks malewate pealikud kolonel Pinka ja major Saar. Manööwer lõpeb arwatawasti kell 3 päewal.

Naised aitasid paljastada salakõrtsi.

Wiinamüüja weeti kohtu.

Anna Tiitso on wastutusele wõetud aktsiisiseaduse rikkumise pärast, mis seisis salajases äris wiinaga. Kuna T. elukohas oli alaliselt joobnud inimesi, otsustas noor konstaabel Jõgewa salakõrtsi paljastada. Eraritetes T. elukoha juures olles palus ta ühte samas majas elutsewat naisterahwast T. käest wiina osta, andes selleks raha 90 senti ja limonadipudeli.

See naisterahwas arwas, et talle T. wiina ei anna, sest nende wahel waltsewat waen. Seepärast palus ta teist tuttawat naisterahwast wiina tuua. Wiimane andis raha ja limonadipudel täidetud wiinaga. Ostmine sündis õhtul kella 10 ajal.

Kohtus T. kaitsja kaebealust süüdlaseks ei tunnista. Anna polewat üldse kodus olnud, wiina annud keegi wõõras naine Tiitso korteris. Wiinasaaja aga teab, et wiinaandja oli ikkagi Tiitso. Seepärast kohtunik karistas teda ühekuulise wangistusega.

Kohus karistas lapsekaristajat.

Kui poisikesed tülitawad.

Lennuwäelane Walter K. on kohtus kaebealusena. Teda süüdistab pr. W. omawoli tarwitamises W. wäikese 8-aastase poja Stanley wastu.

K. end süüdi ei tunnista. Ta on majaomaniku poeg ja kinnitab, et mitmed üürilised püüdwat neid igal wiisil kiusata. Muuseas saadetawat wäike Stanley wärawakella tülitama. Kuna K. ema olewat woodis haige, on kella helistamine suureks pahanduseks."

Seekord Walter K. tabanud poisi just tülitamiselt. Wõtnud tal siis weidi tutist kinni, et hirmutada. Ema soowil kohtunik kuulab poisi üle tunnistajana. 8-aastane tunnistaja jutustab, et „onu" Walter lõõnud teda käega wastu pead, nii et pea läinud wastu müüri. Pärast hakanud pea ja kõrw walutama ja ema wiinud teda arsti juurde. Kella tülitanud hoopis suurem poiss, kes aga ära jooksnud.

Rahukohtunik leidis, et W. K. on alaealise suhtes tarwitanud wägiwalda, mille järelduseна oldi sunnitud minema arsti juurde, ja karistas seepärast kaebealust 4-päewase arestiga.

Nad toodi haigemajja.

Õnnetused tööl ja tänawal.

Sadamatehastes kukkus maha ja sai seljast niiwõrt põrutada, et tuli haigemajja wiia, tööline Hans Tamschmidt.

Feodor Pataschkow kukkus Narwa maanteel wankri kõrwal käimisel komistamise tagajärjel maha ja sai puusast wigastada. Ka Pataschkow wiidi haiglasse.

Ebast toodi linnahaigemajja rawimisele Siiti tän. nr. 28 elutsew Arwed Jaamul, 15 aastat wana, kes teadmata kombel raskeid sisemisi wigastusi sai. Poisikene on meelemärkuseta olekus.

Muusika Harjumäel.

Neljapäewal — orkestri tuluõhtu.

Neljapäewal 27. augustil on Harjumäel kaitseministeeriumi orkestri tuluõhtu, kus orkester esineb paremate muusikapaladega. Sissepääs 15 ja 25 senti.

„Burjus" auto sõitis mööda wankreid.

Joobnud juht wiidi arestimajja.

Teisipäewal jooksis sõiduauto nr. 1015, mille tüüri juures istus joobnud juht, E. Pärnu maanteel peale kolmele wankrile. Esimeseks põrkas auto kokku talumehe Johannes Puustase hobuse ja wankriga, siis jooksis otsa tööwoorimehe nr. 304 Johannes Sultsi hobusele ja wankrile ning põrutas puruks Oswald Lätlase worstikäri wankri wehrud.

Pärast kolmandat kokkupõrget wõeti joobnud autojuht tüüri tagant maha ja wiidi arestimajja.

Rukis põles.

Tuli algas tikuwast ahjust.

Teisipäewal, kella 11 ajal hommikul süttis põlema Rapla wallas, Waltu asunduses Hans Reismanni talus rehe all partel kuiwamas olew rukis. Õnneks läks kiiresti kohale jõudnud Rapla tuletõrjujatel korda leeke warsti kustutada. Talumanik hindab kahju ligi 300 krooni peale.

Arwatakse, et tuli algas tikuwast ahjust.

Tshempionaat.

Esmaspäewal, 24. aug.

Kefer—Wink. Elukutselise ja amatööri otsustaw kohtamine. 1 tunni ja 10 min. pikkune maadlus jääb… wiiki.

Peterson—Tarnoff. Esimene kohtamine, jääb tulemuseta.

Siegfried—Keglin. Esimene kohtamine, ei anna tagajärge.

Gromoff—Polis. Gromoff wõidab endast nõrgema lätlase.

Teisipäewal, 25. aug.

Emonds—Köhler. Emonds on uus mees, maadleb siin esmakordselt. Publikule ta ei oska meeldida ja temale wilistatakse. Esimene kohtamine lõpeb wiigiga.

Huhtanen—Polis. Maailmakuulus soome maadleja näitab ennenägematut tehnikat ja keha paenduwust. „Kondiwäänaja", „kautshukinimene", kostawad publikust imetlushüüded. Huhtanen wõidab Polise 4 min. tagurpidi ülepuusaheitega.

Peterson—Motyka. Tasuwõistlus Motyka soowil. Peterson teeb 33. min. kaksik-brasrouse ja paneb Motyka õlgadele.

Mis weel juhtus.

Suss ja Mätik. Hugo Suss, elukoht E. Pärnumaanteel nr. 84, teatas politseile, et Jaan Mättik, kelle elukoht Afrika tn. nr. 9, löönud Sussi jalaga. Suss süüdistab Mätikut auhaawamises.

Laip põõsas. Teisipäewal leidis Klaara T., Kalamaja surnuaialt põõsast pakikese. Awades selle, leidis K. T. pakist wastsündinud lapse laiba.

Kilud roostetanud toosides. Wõrgu tän. nr. 21 kilusoolaja peale tehti protokoll wanade roostetanud toosidesse kilude soolamise pärast.

Keegid korstna otsas. Teisipäewal teatati pritsimajja, et Tehnika tän. H. Reinerti majas on tuli lahti puhkenud.

Tuletõrjujate kohale jõudmisel selgus, et põles tahm korstnas. Tuli oli siis juba kustunud.

Sületäis heinu! Rõmmel, Männiku teel nr. 14 elutsewa Otto W. peale tehti protokoll sellepärast, et näppas Kadaka teel, Behri mõisa heinakuhjast sületäie heinu, mille pani omale wankri põhjale, et sõitu mõnusamaks teha.

Tallinna turg.

Toiduainete hinnad kesknädalal, 26. augustil.

Aia- ja juurwilja on turul õige rohkesti, kuid liha ja wõid elawa wäljawoo tõttu wähepoole. Marju on juba märksa wähem kui nädal warem, kuid õunu tuleb juba rohkem. Kanamunade hindades on tõwenemist märgata, maksewad 9—11 senti paar. Kalu on müügil koguni wähe.

Liha: terwete loomade wiisi müües tapetud sead 58—65 s. kilo, sarwloomad 30—55, wasikad 35—60, lambad 55—70 s. kilo. Wäiksel wiisil ostes sealiha 70—95, loomaliha 30—70, wasikaliha 40—75, lambaliha 70—80 s. kilo. — Tapetud kanad 100—180, kanapojad 30—70, tedred 80—90, metspardid 50—70 senti tükk.

Kalad: wärskeid räimi, kilusid ja ahwenaid warahommikul ei olnudki. Hawid 50—60, lestad 30—35, latikad 60—65, wimmad 50—60, siiad 45—100, angerjad 100—140, kohad 100—130, lõhed 125—250 s. kilo. Soolatud siiad 120—125 s. kilo. Silmud 12—15 s. paar. — Wähid 5—20 s. tükk.

Piimasaadused: pressimata püttwõi 150—170, pressitud rõõsakoorewõi 180—190 s. kilo; hapukoor 100—125, kohupiim 20—30, juust 100—190 senti kilo. Rõõskpiim 10—15 s. liiter.

Aia-juurwili: wärsked kapsad 8—10, hapud 28—35 s. kilo; lillekapsad 4—50 s. pea; kurgid 2—5 s. tükk, 150—300 s. sada; tomatid 100—150, kõrwitsad 20—25, oad 10—25, salat 10—20, spinat 20—30, kaalid ja peedid 15—20, porgandid 12—16 s. kilo; kartulid 55—80 s. mõõt, 4—6 s. liiter.

Marjad: ploomid 55—60 s. liiter, kirsid 100—120, punased sõstrad 20—25, mustad sõstrad 50—70, waarikad 55—75, tikerberid 45—50, mustikad 25—35, põldmarjad 50—55, kuremarjad 25, palumarjad 15—20 senti liiter.

Õunad 250—500 senti 20-liitriline mõõt, 15—35 senti liiter. Pirnid 20—50 senti liiter. Apelsinid 13—20, sidrunid 6—10 senti tükk.

Merewägi ujub.

Merijõudude eswõistlused ujumises peetakse neljapäewal, 27. augustil Piirital, Kalewi basseinis. Kawas on mitmesugused ujumisdistantsid igale stiilile ja demonstratsioonid. Osa wõtawad kõik merijõudude alla kuuluwad wäeosad. Wõistlused algawad kell 2 päewal.

Mis teewad noored.

Sügishooaeg algab.

Noori Soome rahwaülikoolidesse.

Suwe ilusad päewad, millised noortele olid sportimiseks, matkamiseks, asendawad wägisi wilude sügispäewadega. Kuna eelolewal nädalal linnades algab koolitöö, on noortel suwitsepäewad läbi ja noorte seltskondlikes organisatsioonides walmistutakse sügishooaja awamisele.

ÜENÜ Tallinna osakonna laulukoor algab tegewust tulewal esmaspäewal kell 8 õhtul Lossipl. 4. Nagu harilikult, registreeritakse enne tegewuse algust uusi paremaid lauljaid. Sama ühingu spordiklubi, male ja näiteharud koostawad sügisest tegewusplaana. Wõimlemiskursuste ja piibegа tehakse algust septembri teisel poolel.

ÜENÜ keskjuhatuse algatusel eelolewal talwel awaneb mitmel edasipüüdlikul noorel edasiõppimise wõimalus Soome eestisõbralikes rahwaülikoolides. Wastawad läbirääkimised hõlmuwad ja soome keele oskuse arendamise eesmärgiga algab juba suwel. Seni on 7 eesti noort soowi awaldanud Soome õppima minna. Eesti noorеd paigutatakse mitmesse Soome rahwaülikooli. Kulusid tuleb talwe jooksul õpilase kohta kuni 2000 soome marka, hõlbustuseks on loota mitmeid stipendiume.

B. T. on liig kallis.

Publik peab piletihinda kõrgeks.

Jalgpalliliidul on ees raske katse.

„Rahwalehe" toimetusele on jalgpallihuwiliste ringkondadest saabunud mitu kirja, milles enamasti nurisetakse liig kallite pääsmete hindade üle eelseiswal Balti riikide jalgpalliturniiril. Toome ära ühe neist kirjadest, millele selgituseks lisame jalgpalliliidust saadud seletuse.

„Balti turniir on kahtlemata käesolewa aasta suurim jalgpallisündmus Eestis, millist ei kordu lähema kahe aasta jooksul enam, kuna siis peetakse B. T. Kaunases ja Riias. Sellele suurele jalgpalliturniirile saabub kindlasti wäga palju külastajaid ja kolme wõistluspäewaga kokku wõib loota rekordset pealtwaatajate arwu Eestis. Praegune kitsas majanduslik olukord takistab aga paljudel jalgpallisõpradel turniiri külastamist, kuna

pääsmete hinnad on wäga kõrged.

Lihtkurelik jalgpallinautija on sunnitud wälja andma selleks, et kogu turniiri jälgida, wähemasti kolm krooni, mille eest ei saa isegi istuda. Piletihinnad on paljudele koormawaks, mispärast ei suuda, waatamata isamaalsusele ja suurele huwile, jälgida kõike mänge.

Näib, et jalgpalliliit on kuulutanud piletihinnad wälja liig kõrgetena. Ülikult wõttes ei ole see ju nii ületaamatu, kuna on küllalt inimesi, kes suudawad tasuda kolme päewa kestes nummerdatud istekoha hinna — 2 krooni päewalt, s. o. 6 kr. kokku. Aga need, kes seisuplatsidele lähewad, peawad maksma iga mängu eest ühe krooni. See on weidi kallis. Wäikeste poisikeste pääsmete hinna ja seisukohtade hinna wahe on liig tundub. Usun, et suur osa publikust jääb turniirist eemale just liig kõrgete piletihindade tõttu."

Anton R.

•

Pöörasime jalgpalliliidu poole selgituse saamiseks ja tasutame sinkohal meile antud andmeid.

Balti turniiri pääsmete hinnad on järgmised: seisukohad 1 kr., istekohad 1 kr. 50 senti, nummerdatud istekohad 2 krooni, poisikeste seisukohad 20 senti. Kolme päewa abonnement-pääsmete hinnad: seisukoht 2 kr. 25 senti, istekoht 3 kr. 75 senti ja nummerdatud istekoht 5 krooni. Sellega tuleb siis kolme-päewa-pääsme hinnaks: seisukohtadel 75 senti päewas, istekohal 1 kr. 25 senti ja nummerdatud istekohal on 33,3 senti hinnaalandust ühe päewa kohta — seega umbes 1 kr. 67 senti maksab nummerdatud istekoht abonnement-kaardi omanikule.

Esimesel Balti turniiril olid hinnad: 75 senti, 1 kr. 25 s., 1 kr. 75 s., ja 2 kr. 50 s. Järelikult peaaegu wõrdsed hinnad. Hinnaalanduse tõttu ei tohiks 75 senti seisukohal (abonnement-kaart) olla kallis seesugusel turniiril, mis on seotud alati suure riisikoga.

Jalgpalliliit on kohustatud wõtma kõik 5500 krooni kogu Balti turniiril — nii on eelarwe. Kuid alati tuleb ülekulu ja nii wõib ka sinkohal oletada. Kui õnnestub wõtta siis iga päewa 2000 krooni, siis suudab liit wiia turniiri läbi kahjudeta.

Esimene B. T. andis liidule sissetulekut 5700 krooni, millega tol korral tuldi napilt wälja. Käesolewa turniiri korraldamisel on kulud aga suuremad.

Meeskondade wedu Tallinna maksab liidule wähemasti 1850 krooni (lätlased 650 kr. ja leedulased 1200 kr.). Peale selle on suuremaks kuluks Läti ja Leedu meeskondade ülalpidamine ja korter. Selleks läheb nelja-wiie päewa (wäliameeskonnad saabuwad ju warem) kestes wähemasti 1000 krooni.

Tõesti kiviligeena tundub linnamaks, mille alammäär on 420 kr.

Linn ei anna jalgpalliliidule mingeid soodustusi, mispärast seesuguse maksu wõtmine tundub asjatuna.

Jalgpalliliidul on peale ülejäänud sooksmate kulude see turniir üldse üks õnne asi. Kui sajab wihma rängasti turniiri päewadel, siis maksab jalgpalliliit igatahes õige suurel määral juurde.

Turniiri õnnestumiseks on waja waid soowida head ilma ja seda, et „jumal ei oleks lätlane".

Balti pallikongressil

on Eesti delegaatide hulgas wõetud ette muudatus, kuna delegaadina tuleb konwerentsile A. Silber senise saadiku E. Kimbergi asemel. Eesti delegatsioon Balti riikide pallikongressil on järgmine: A. Anderkopp, E. Reisberg, E. Bern, H. Wismann, A. Silber. Häälediguslik on E. Reisberg.

Kongress peetakse spordibüroo ruumes pühapäewal 30. augustil kell 10 hommikul.

Mängud Balti turniiril.

Balti jalgpalliturniir, mis peetakse Tallinnas 30. ja 31. augustil ning 1. septembril, on kaalist tähelepanu tõitnud ka wäljaspool Tallinnat. On oodata hulk külastajaid prowintsilinnadest, kui ka maalt.

Wõistlustele sõidawad ekskursioonid ka Leedust ja Lätist. Läti ekskursioon, mis koosneb 40 osawõtjast, jõuab Tallinna reede õhtuse kiirrongiga.

Mõningail põhjusil on senti wäljakuulutatud mängu järjekord turniiris muudetud, ja lõpulikult kindlaks määratud järgmiselt: esimesel päewal mängiwad Eesti ja Leedu, teisel päewal Leedu ja Läti ja kolmandal päewal Eesti ja Läti.

Missuguste koosseisudega esinewad lätlased ja leedulased, selgub nende Tallinna saabumisel. Arwatawasti esineb Leedu rahwusmeeskonnas jällegi Meemelt mängijaid.

Eesti koosseisu koostab liidukapten A. Anderkopp.

Turniiri juhib rootslane Osborn Wenzel — sama mees, kes wilistas 1929. aastal Helsingis „merihaigete" maawõistlust Soome—Eesti. Tol korral wõitsid soomlased kuue aasta järele eestlasi (2:1). Kas tähendab see kohtunik uuesti halba?

Wolkow heideti wälja.

jalgpalliliidu kohtunikkude hulgast.

9. augustil k. a. peeti Narwas liiduklassi jalgpalli eswõistluste sarjas mäng Narwa Wõitleja ja Tallinna jalgpalliklubi wahel, mida juhtis Tallinna wahekohtunik A. Silber. Wõistluse wõitis teatawasti TJK 4:1. Mängu ajal Wõitleja mängija K. Wolkow, kes on ühtlasi kohtuniku kandidaat, pidas end ülal ebasportlikult ja kritiseeris wahekohtuniku tegewiisi lakkwalt ja demonstratiiwselt. A. Silber kõrwaldas mängust Wolkowi 8 minutit enne lõppu, kuid mees ei läinud. Kolmeminutilise kauplemise järele wiimaks lahkub Wolkow. Publiku meeleolu oli suunitud Wolkowi tegewiisi tõttu wahekohtuniku wastu.

Kohtunike kolleegium harutas Wolkowi asja ja otsustas ta heita wälja kohtunikkude kolleegiumist ja kustutada ta kohtunike kandidaatide nimekirjast arwates 24. augustist k. a.

Eswõistlused.

Eesti liiduklassi eswõistlused jalgpallis järgnewad pühapäewal 30. augustil Narwas wõistlusega NTHK ja Wõitleja wahel. Järgmised tähtpäewad: Sport — NTHK Narwas 6. septembril, kohtunik Loodla; Kalew — Puhkekodu Tallinnas 8. septembril, kohtunik Liiwer, piiril Rutopõld ja Lepikson; NTHK — Puhkekodu Tallinnas 13. septembril, kohtunik Winter, piiril Saaga ja Paalberg; Sport — TJK Tallinnas 13. septembril, kohtunik Rõks, piiril Toomepuu ja Maadwärk; Sport — Kalew (wiimane wõistlus eswõistluste sarjas) Tallinnas 27. septembril, kohtunik O. Silber, piiril A. Anier ja Koljat.

Senine seis eswõistlustel:

TJK	4	3	1	—	7	9:3
Sport	2	2	—	—	4	9:2
Kalew	3	2	—	1	4	8:3
Wõitleja	4	1	—	3	2	7:15
Puhkekodu	3	—	1	2	1	2:8
NTHK	2	—	—	2	—	2:8

Selgitus tabeli kohta — ees meeskonna nimi, millele järgnewad mängude arwud, wõidud, wiigid, kaotused, punktid ja wärawate suhe.

Wäikeseltsid kaotasid Narwas.

Pühapäewal ja esmaspäewal esines Narwas Tallinna wäikeseltside koondusmeeskond, kes pidas seal kaks wõistlust — ühe Wõitleja ja teise Narwa linnameeskonnaga.

Narwa Wõitlejale kaotasid Tallinna wäikeseltsid 4:5, mis on igati rahuldaw tulemus.

Halwemini käis aga pealinna poiste käsi linnawõistluses, mis peeti esmaspäewal. Narwa wõitis mängu 3:0 (1:0). Narwa meeskonnas mängis kaasa Estonia back Kallaste. Kohtunik oli Safronow.

Ujumine

Tshehhi — Poola 63:39 ujumises.

Tshehhoslowakkia ja Poola wahelise ujumismaawõistluse wõitsid tshehhid üleolewalt 63:39.

100 m. wabalt meestele: 1) Bochenski (Poola) 1.02,7; 2) Steiner (Tshehhoslowakkia) 1.03,4. 400 m. wabalt meestele: 1) Getreuer (Tshehhi) 5.20,6; 2) Bochenski (Poola) 5.24,8. 200 m. rinnuli meestele: 1) Wilhelm (Tshehhi) 3.02,2. 100 m. naistele: 1) Spital (Tshehhi) 1.18,4; 2) Monoska (Poola) 1.21,9. 400 m. naistele: 1) Spital 6.50,4. 200 m. rinnuli naistele: 1) Jakulispowa (Poola) 3.26,2. 100 m. selili: 1) Antos (Tshehhi) 1,19. 4×200 m.: 1) Tshehhoslowakkia 10.22; 2) Poola 10.28,7.

Weepallis wõitsid tshehhid 8:0!

Ungari eswõistlused ujumises.

Budapestis peeti Ungari eswõistlused ujumises. Wõistlustel saawutati rida häid tagajärgi ja purustati üks Ungari rekord.

100 m. wabalt: 1) Barany 59,8; 2) Szekely 1.00,8; 3) Wannie 1.01,2. 400 m. wabalt: 1) Barany 5.09; 2) Halasy 5.16,4.

800 m. wabalt: Halasy 11.06,4 (uus Ungari rekord). 200 m. rinnuli: Hild 2.58,4. 100 m. selili Herendy 1.15,8.

Mees „puhaste“ õlgadega.

Elukutseline maadlustäht Otto Huhtanen Tallinnas. — Soomlase kummikeha. — Tõeline maailmameister tšhempioonide seas.

Maadleja, keda 10 a. kestes pole wõidetud.

Kas Peterson wôi Huhtanen?

Käimasolevas tshempionaadis on kaks maadlejat, kes pretendeerivad esimesele kohale: soomlane Otto Huhtanen ja eestlane Aleksander Peterson. Kas Petersonil õnnestub võita kuulsat soomlast? Toome siin võrdluseks andmed mõlema mehe kohta.

Huhtanen: pikkus — 190 sentimeetrit, kehakaal — 105 kilogrammi, vanadus 38 aastat.

Peterson: pikkus — 185 sentimeetrit, kehakaal 123—124 kilogrammi, vanadus — 30 aastat.

Kehapikkus, kehakaal ja vanadus on kolm olulist tegurit, millest tähtsal määral oleneb maadleja edukus.

Nagu näeme, Huhtanen on pikem, kergem ja vanem. Peterson on lühem, raskem ja noorem. Suur pluss Huhtasele on need 5 sentimeetrit, mis ta on Petersonist pikem. Petersoni suuremat kehakaalu ei või lugeda miinuseks, sest 120 kilo niisuguse kehaehitusega maadleja kohta kui on Peterson, ei ole veel „rasvakaal“. Kolmekümne aastasena Peterson on parimas elueas, kuigi ka Huhtase suhtes ei saa veel kõne alla tulla vanadus kui nõrgestav tegur.

Petersonil on schansse võita Huhtanen ja ühes sellega ühel hoobil ka rahvusvaheline kuulsus.

Tallinna saabus maadleja Otto Huhtanen, „Soome maadlusime“, nagu teda nimetatakse. Elukutseliste maadlus on praegu palawas arwustustules ja kahelbakse mõnegi „maailmameistri“ maadluswõimetes.

Kuid Otto Huhtanen seisab kõrgemal kahtlusest,

on wastuwaidlematult omaaja suurim maadleja. Käia läbi kõik maailmajaod ja kümne aasta jooksul jääda ühegi seljakaotuseta, selleks peab ikkagi olema erakordseid wõimeid.

Huhtase nimi on meilgi juba aastaid olnud tuttaw,

Tema wõit Jaan Jaago üle äratas tähelepanu kogu Euroopas,

sest need kaks maadluskolossi ei olnud weel maadlusmatil kokku sattunud ja ei teatud, kumb on parem. Jaago otsis kohtamist Huhtasega, kuid kaotas, kaotas weel teistkordselgi kohtamisel. Sitke soomlane, kelle keha wälja arendatud imetlemiswäärt paenduwuseni ja wastupidawuseni, pani enda üleoleku wananewa Jaago üle maksma.

Otto Huhtanen on tõeline maailmameister elukutseliste maadluses.

Selle tiitli wõitis ta 1923. a. Berliinis „Sportpalastis“ maailmameistri nimele korraldatud suurwõistlustel. Ja praegu omab ta käesolewa aasta kohta wäljaantud dokumentaalsed tõendused, et ta seda nime õigusega wõib kanda, j. t. et ta ei ole seitsme aasta jooksul oma tiitlit kaotusega maadlusmatil ära annud.

Kümmekond aastat on Huhtanen kaotuseta.

Euroopas ei olnud tema „meistrit“, wastast, kes oleks surunud tema õlad matile. Kaks aastat tagasi, pärast seda, kui ta oli Wiinis wõitnud suure konkurentsi, 60 mehe hulgast esimese koha, siirdus ta Ameerikasse. Kaks aastat maadles ta seal, kuid hoidis oma selja puhta tolmust. Isegi kuulus Schikat ei saanud temast jagu.

Kaheaastase Ameerikas wiibimise järele Huhtanen tuli kodumaale, Soome, kust tuli nüüd Tallinna maadlema.

Wälimuselt Huhtanen ei ole sugugi „hirmuärataw.“

Jah, ta on küll 190 sentimeetrit kõrge, kuid seejuures wäga sale ja kaalub natuke üle saja kilogrammi. Harilikult kõigub tema kehakaal 100 kuni 105 kilo wahel. See tähendab, et „kogu“ ei mängi nii suurt rolli, sest Huhtanen wõidab 135—140-kilolisi wastaseid tosinate wiisi.

20 aastat maadlusmatil

on see kuulus soomlane, kuid ise seejuures alles 38 aastat wana. Neli aastat maadles ta asjaarmastajana, siis läks elukutseliseks, kellena ta on töötanud nüüd juba 16 aastat. Kõik wiis maailmajagu on Otto Huhtanen läbi käinud. Wiimati ta oli Ameerikas, kuid ei kõnele Ameerika olude kohta kuigi palju head. Maadluse mõttes on Ameerika Euroopast weel palju järel.

Lüüa läbi oli raske Huhtaselgi.

Kui ta Soomest läks wälismaale, ei tahetud teda Berliinis wõtta maadlema. Ta tegi siis publiku hulgas istudes niikaua wäljakutseid, kui publikus ärkas huwi noore maadleja wastu ja temale anti wastane. Siis soomlane näitas, mida ta on õppinud ja oli warsti „tehtud mees“.

Töö ja karske eluwiis on edu põhjuseks.

Otto Huhtanen ei joo ega suitseta. Ta ütleb, et alkoholi tarwitamine mõjub südamele halwasti ja ta ei saa siis maadelda kui on kas wõi natukegi tarwitanud alkoholi.

Ah, Otto, Otto!!!

Parajust söömises peab Huhtanen teiseks eeltingimuseks „heas wormis“ püsimiseks. Ta sööb kõike, mida sööb iga teinegi inimene, eriti aga wõid ja sealiha. Kuid ta sööb wähe, et mitte minna raswa. Tekkida tahtwa raswa häwitab ta treeninguga. Suwel jooksmine ja ujumine, talwel maadlemine iga õhtu — see hoiab keha saleda.

Päris lihtsad lemmikalad on kuulsal soomlasel.

Suweti ta on oma kodus ja teeb kõwasti aiatööd, kaewab maad jne. Kui on wähegi aega, harrastab ta mootorratta sporti, mis on üks tema kirgedest. Omal mootorrattal ta on läbi sõitnud kogu Euroopa. Armastab istuda teatris ja kontserdil, kino armastab wähem.

„Kuid suurim lõbu on mul minna metsa ja wiibida seal üksinda,“

ütleb maadluskuulsus. „Olen wana kalamees, püüan meeleldi kalu ja käin jahil. Elu kärarikastes suurlinnades oma närwilikkusega hakkab ju lõpuks tüütama, siis mets oma waikusega on parim koht puhkamiseks.“

Otto Huhtanen jutustab, et ta omal ajal palju kuulnud Lurichist ja Abergist, kuid nendega kokku pole sattunud.

Kes on praegusaja parimad maadlejad?

Huhtanen ütleb, et see küsimus on raske wastata. On olemas palju häid maadlejaid. Kuid ka nende „worm“ on muutlik. Kümme aastat tagasi pidanud ta kolossaalseid matsche Kornatziga (wõttis osa tšhempionaadist läinud aastal Tallinnas.) See oli suurepärane maadleja raudse kehaga ja terasest tahtewõimuga. Kuid nüüd on muidugi tema aeg möödas.

Enda kohta Huhtanen ei kõnele midagi, küsimuse peale kinnitab ainult, et ta tõepoolest ei ole enam saanud kaotust wiimase kümne aasta jooksul.

Kuulus soomlane wõtab wastast kinni „siidikinnastega“,

s. o. mitte rassides ja plaksuwaid lööke ühes, wõib öelda, ajalt. Kuid siis teeb ta mina wõtte, mis ajab meeleheitele isegi maadluskohtunikud ja arbitri, sest nad ei oska sellele wõttele nime anda. Huhtanen on leiutanud rea uusi, ennenägematuid wõtteid, mida saab teha ainult tema, sest ühelgi teisel maadlejal ei ole nii ussitaoliselt paenduw keha. Mõni algaja „kautschukinimene“ tsirkuses wõiks Huhtast kadestada tema keha paenduwuse pärast.

„Huhtanen teeb kautschukki,“

ütlewad ka teised maadlejad, kui näewad pikakaswulist soomlast sidumas end sõlme ümber wastase ja teda wiimas matile wõttega, mida hariliku inimese arwates wõiks teha ainult boamadu... Ei ole asendit, kust Huhtanen ei ulataks haarama wastast, kõige sagedamini aga wõtab ta wastase kardetawasse wõttesse siis, kui wastane poeb tema selja taha. Huhtase käed ulatawad kaugele, ka enda selja taha...

„Ei-kellegi-maa“.

Lisaks senistele sõjafilmidele on Saksa-maal wäntamisel uus teos maailmasõja päewilt „Ei-kellegi-maa.“ Selles filmis on kaastegewad erirahwuste näitlejad — prantslased, wenelased ja sakslased. Sündmustikuks on lahing kahe traataia-wahelise piirkonna — „Ei-kellegi-maa“ pärast. Pildil — stseen filmist; prantslane (Peclet), wenelane (W. Sokoloff) ja sakslane (Ernst Busch).

Mustakunsti saladused.

Kui kiirus on nõidus. — Taskukunstnik ja Saksa Willem.

Kui nähakse osawat taskukunstnikku, siis öeldakse harilikult: „Kiirus pole nõidus“. Kuid mitte kiirus ei ole paljude trikkide juures peaasjaks, waid oiewasti walitud sisseseadeb. Mis puutub kiirusesse, siis on see tähtis just eriti kaarditrikkides. Kaartidewahetust toimitakse nii ruttu, et ka see, kes teab, milles seisab trikk, ei saa jälgida seda.

Wähil aga on sunnitud asja pealt waatama ainult imestusega.

Prantsuse psühholoog A. Binet laskis endale ühtainust trikki pillamööda näidata mitmel korral, ja suutis alles peale seda täielikult jälgida kärmuskuninga tegewust.

Wanasti astusid „nõiakunstnikud“ üles tuues näitelawale kaasa hulga sisseseadeid ja hiilgawaid aparaate. Nüüd aga on taskukunstnikkudel püüe wähendada trikiaparaate, ja — kui wõimalik! — neid ära jätta hoopis. Joosep Pinetti, kes elas 18. aastasaja lõpupoolel, töötas hulga automaatide ja inimeste kaasabiga, ja oli üks kuulsamatest elukutselistest kunstnikkudest. Suurem osa „nõiameistreid“ on aga tegelikult pidanud seda ametit ainult kõrwalteenistusena. Ennewanasti ei esitanud pealtwaatajad mustakunstnikule nii suuri nõudmisi, nagu praegu, kuid siiski oli kunstnikke, kes wiisid oma oskuse suurde kõrgusse, ja said järeleaimamatuks. Jutustame siin

ühe ajaloolise triki.

Ülalmainitud Pinetti tegi huwitawaid trikke om „maagilise tindipotiga“. Tal oli kirjutusnõu, mis koosnes wäikesest kastikesest, kus olid erilised osakonnad tindipoti, kirjutussulgede, pitsatite, kirjalaki jne. tarwis. Kõik oli pealtnäha wäga lihtne ega äratanud mingisugust kahtlust. Pinetti palus kedagi isikut pealtwaatajatest kirjutada paberile wõlatähti et tema, Pinetti, wõlgneb sellele pealtwaatajale sada tukatit. Pealtwaataja wõttis sule, kastis selle tindipotti, kuid — oh imet! — tint ei hakanudki sule külge. „Pange kõrwale see sulg,“ ütles kunstnik rahulikult, „see ei kõlba“. Wõeti uus sulg, kuid jälle oli sama lugu. Kui mitu sulge olid osutunud kõlbmatuks ja järgemööda pandud kõrwale, ütles mustakunstnik: „Nüüd, palun, kirjutage, et mitte mina ei ole see kes wõlgneb teile, waid teie wõlgnete mulle.“ Nüüd muutus sulg, kes näis wäga sümpatiseeriwat kunstnikule, äkki sõnakuulelikuks, ja hakkas kirjutama. Esmalt punase tindiga, siis rohelise, mustaga jne. Igakord, kui sulg kasteti uuesti tindipotti, oli tint isekarwa.

Trikk oli mõjuw, kuid

ta seletus wõrdlemisi lihtne.

Kastikese põhi oli liikuw, ja seal oli

mitu tindipotti,

igaüks isesuguse tindiga, millest kõige esimeses asus tint, mis ei tahtnud kuidagiwiisi hakata sule külge. Need tindipotid pöörati järgemööda kastikeses olewa awause alla, nii et pealtwaataja ei pannud tähelegi seda. Laua all talitas Pinetti abiline, niiwõrt osawalt, et trikk äratas aina imestust.

Sama trikki tarwitas ka kuulus Samuel Bellachini, näidates teda kord keiser Wilhelm Esimesele. Samuti, nagu Pinetti triki ajal, ei tahtnud sulg esialgu sugugi kirjutada. Pärast mõnede sulgede ümberwahetamist küsis keiser, mida peab ta nüüd kirjutama. „Majesteet,“ arwab Bellachini omaltpoolt, „kirjutage: ma nimetan Bellachini oma hoowikunstnikuks.“ Keiser täitis naerdes seda soowi, ja Bellachini kandis sest peale seda tiitlit.

Suuremat kärmust ja osawust nõuawad niisugused mustakunsti numbrid, mida kantakse ette mängukaartidega.

Neid trikke on sadadewiisi, ja ühtelugu leiutatakse neile uusi wariante. Suurim kaardikunstnik omal ajal oli Jakob Philadelphia. Ta laskis wälja tõmmata oma kaardipakist ühe kaardi, mis osutus, näiteks ristisõduriks. Ta segas kaarte, pannes ristisõdurit tagasi nende sekka, ja asetas siis kaardid põrandale, seljad ülespoole. Kunstniku silmad seoti kinni, ja anti ta kätte mõõk. Ta segas põrandal olewaid kaarte ja leidis nende seast warsti üles ristisõduri.

Selle triki seletus on ka wäga lihtne. Kunstnikul oli mitu kaardipakki, millest üks koosnes ainult ristisõduritest. Neid pakke wahetas ta suure osawusega, ja nii ei läinud iialgi pealtwaatajal korda tabada teda kelmuselt.

„Mina usun Saatana sisse!“

Kuradikummardajad Lääne-Euroopa suurlinnades. — Orgiad „usukoguduses“.

Inglismaalt teatawad ajalehed jällegi, et Londoni politseil on wiimasel ajal olnud palju tegemist sealsete kuradikummardajate usulahuga. „Satanistide“ loosši juhatajaks on keegi Crowley, kes annab ühtlasi wälja ajakirja, kus ta seletab, et ta olewat saanud oma usule tõukejõudu Tiibetist, mis olewat kõige wagam ja usklikum maa kogu maailmas.

Mis on neis seletustes õige, ja mis wale, on muidugi raske kontrollida. Kuid tõsiasi on, et satanistide hulk Londonis wiimasel ajal kaswab.

Kuradikummardajate wana kodupaik on aga Pariis.

Pariisis on see usulahk sündinud, üles kaswanud, ja sealt wälja minnes alanud oma eluteed. Omal ajal, kui tekkis see usulahk, oli kogu maa üle külwatud tema salaühingutega. Kuradikummardajatel tekkis oma jumalateenistus, „must mess“ mis on analoogiline katoliku kiriku messidega, kus juures sarnadusest on kinni peetud ka kõigepisematea üksikasjades. Õige saatanakultuse loomine aga weel wõttis aega. Elujõuliseks muutus see alles 19. aastasaja lõpul.

Kirjandus saatanakultuse õhutamiseks tekkis peaaegu ühel ajal Pariisis ja Roomas; Itaalias oli tema õhutajaks Carducci ja Pariisis Huysmans. Carducci luuletas küll oma „Oodi Saatanale,“ kuid ei loonud sellega teost, mis oleks olnud kuidagi otsekoheses ühenduses saatanakultusega, kuid annab siiski kaunis selge pildi selleaegse meeleolu kohta saatanakoguduses.

Suurem jagu inimesi, kes hakkasid harrastama seda omapärast waimlist woolu, olid aetud ainult uudishimust. Enamasti olid need rikkad inimesed, kes tundsid, et elu ilma selle jandita oli igaw. Loodi kuradikummardajate klubid, mille wälispidine ilme oli wõimalikult süütu.

Mis puutub kuradi messisse, siis ei ole teda raske omale kujutleda. See oli katoliku messi järeleaimamine, ainult selle wahega,

et Jumala aset täitis seal Saatan.

„Jumalateenistust“ pidasid preestrid enamasti reedeti.

Lauldi kuradile koraale; mõnes Pariisi saatanaloosšis on weel praegugi saatanateenistusel jazzimuusika.

Wahel kujuneb kuraditeenistus orgiaks, sest satanistide usukomme nõuab seitsme surmapatu ülistamist.

Paljud niisugustest saatanaurgastest tänapäewa Pariisis on muutunud mõnedele heaks sissetulekuallikaks. Makstes wäikest sissepääsuraha, wõib igaüks olla pealtwaatajaks, ja teha seega kaasa üht Pariisi sensatsiooni. Ka wõib lunastada endale klubist liikmekaardi.

Oli aeg, mil ametiwõimud ei pööranudki neile klubidele suurt tähelepanu, aga hiljem, kui selgus, et klubid olid ainult eesriideks mürkainete tarwitamisele, hakkas politsei neid silmas pidama teraseminalt. Selgus, et kuradikummardajate klubid olid ühenduses ka kurjategijate allilmaga. Kurjategijad pugesid sina, et eemale pääseda ametnike alalise walju järelwalwe alt.

Wiimasel ajal on kuradikummardajad hakanud tegutsema õige elawalt. Muu seas on tabatud ja suletud ka üks nende klubi Warssawis; orgiad, mis olid leidnud aset seal klubis, olid kõige pöörasemad, ja nende kirjeldused täitsid ajalehtede weergusid mõnda aega. Kõikipidi sarnanes Warssawis awalikukstehtud klubi Pariisi omadele.

Kui Indias on paha ilm, puhuwad pärismaalased konnakarpidesse, et lepitada ussijumalannat Bashukit.

Euroopas jällegi oli wanal ajal komme helistada halwa ilma korral, kui loodus ähwardas katastroofiga, kirikukellasid, et häda ära hoida.

Lind, kes ei salli naisi.

Uus mood nõuab sulgi.— Kuidas neid kaswatatakse. — Jaanalinnu-farmid algatwad jälle tegewust.

Jaanalinnu traagiline elukäik.

Tänu uuele moele, on jaanalinnusulg jälle tõstetud ausse. Suled on kastide põhjast, kus nad koitasid seni, jälle päewawalgele toodud. Wanu sulgi ei jatku aga enam niipalju, et rahuldada kõiki daame, ja sellepärast peawad Aafrikast ja Kaliforniast jõudma kohale uued saadetised jaanalinnu sulgi ja sabasid.

Jaanalindu on mood lasknud hinge tõmmata peaaegu kakskümmend aastat.

Nüüd on aga Pariisil jälle uuesti meelde tulnud pöörduda selle linnu poole oma moetujude rahuldamiseks. Pariisi kübarategijannad wõiwad nüüd tunda tõsiselt rõõmu, sest jälle on sündsad wõimalused neil oma kunsti ja leidlikkuse ülesnäitamiseks.

Kõige ilusamad jaanalinnusuled tulewad Aafrikast. Eelmise aastasaja lõpuks, mil jaanalinnu suled olid moes, asutasid paljud ettewõtjad Aafrikasse jaanalinnufarmid, mis said ruttu populaarseks, ja laiendasid oma tegewust. Esmalt asusid jaanalindude farmid üksnes Somalimaal, kuid hiljem tekkis neid juba Senegali, Alshiiri, ja Marokkosse.

Ka Kalifornias oli neid farme ja sel ajal, kui jaanalinnusuled läksid wälja moest, ei mõistnud farmerid enam midagi peale hakata oma lindudega.

Linnud lasti lihtsalt wabaks.

Suled, milles peitus enne kapital, olid nüüd „linnupriid"; igaüks wõis neid wõtta, kuipalju tahtis; ent keegi ei tahtnud neid.

Nüüd aga, moe tagasitulekuga, on jaanalindude farmid jälle hakanud elama. Esialgu, kui neid farme wähe, on äri hästi tulutoow, sest, jaanalindude pidamine ja söötmine ei nõua eriliselt suurt kulu. Kui jaanalinnule antakse küllalt wett, wärsket aiawilja ja wahetewahel mõned putukad, sisalikud, ja ka wäikesed ussid, siis kosuwad linnud hästi. Nad wajawad ka wäikseid kiwe, mida neelawad alla (nagu seda teewad kõik linnud), et hõõruda nende abil peenemaks oma toitu. Peab walwama, et mingeid muid kõwu asju peale kiwikeste ei tohiks olla lindude noka ulatusel.

Sest jaanalind neelab alla kõik,

ka roostetanud rauatükid, klaasikillud jne. ja wõib selle ebaharilikku toidu mõjul hukkuda.

Emalind teeb pesa tiiwasse, ja muneb kümne muna ümber, mida haudub aga enamasti wälja isane lind. Wahel ei haudu aga kumbki, ja munad kaewatakse liiwasse, kus palaw päike nad wälja hautab. See sünnib kuue wõi seitsme nädala jooksul.

Ei ole tõsi, et jaanalind peidab pea liiwasse,

uskudes, et ükski ta waenlasteist ei näe teda. See on muinasjutt. Jaanalinnud on wäga kartlikud, ja ainukesed teised loomad, kelle naabrus meeldib neile, on sebrad, kaelkirjakud ja antiloobid. Inimeste wastu pole jaanalinnul suurt usaldust, ja ta ei lase, wiibides wabaduses, end kuigi hõlpsalt kinni püüda.

Ümberkäimine nende lindudega on nüüd inimlikum, kui oli enne. Sulgi ei kista karmilt wälja, nagu enne-malt, waid sulgede wäljalõikamisel tarwitatakse kääre, kuna sulejuured kuiwawad mõne kuu pärast ja tulewad nahast wälja ilma waluta. Jaanalinnud, kel lõigatakse sulgi, pannakse puukastidesse, kus nad on sunnitud püsti seisma, ja ei saa liigutada end. Jaanalinnu sabasuled on wähema wäärtusega, kui tiiwasuled, mida peetakse kõige ilusamateks. Emase jaanalinnu sulgedest ei peeta lugu. Keskmine, hea isane lind aga annab 20—40 walget, ja mõned mustad tiiwasuled.

Kui jaanalind on saanud 6 kuni 8 kuud wanaks, siis wõetakse talt esmakordselt tema suled. Aeg-ajalt korratakse jälle seda operatsiooni, ja suled jäetakse lindudele ükski nende haudumise ajal, mil neil on sulgi tarwis munade kinnikatmiseks. Päris täiskaswanuks saawad jaanalinnud nelja aastaga, ja kõige enam makstakse harilikult just nende lindude eest.

Wana moe päewil said farmerid 1600 krooni 1 naela sulgede eest

(120—130 tükki), ja see hind püsis kaua, olgugi, et uusi jaanalindude farme asutati ühtelugu juurde. 1865. aastal oli Kapimaal ainult 80 taltsutatud jaanalindu, kuid 1875. aastal juba oli nende hulk tõusnud 32.000 peale. Nende arw kaswas järjest, jõudes 1911. aastal 750.000 peale.

1913. aastal weeti Lõuna-Aafrikast wälja 1.000.000 naela jaanalinnusulgi. Siis tuli aga maailmasõda, mood muutus, ja jaanalind jäi unustusse kuni aastani 1931.

Kahe naise abielu.

Abielumees Joseph ja kahe lapse isa osutus naiseks. Kakskümmend kolm aastat tegutses naine tunnustatud mehena.

Mainzis elas 1919. aastast saadik korralikku ja wiisakat elu abielupaar. Mees Joseph töötas öõwahina Erdal-Echastes, kus teda hinnati kui ausat ja usalduswäärilist walwurit.' Päewiti tegi ta wahetewahel mustatöölisena rasket kehalist tööd. Abielu oli õnnelik, naine sünnitas kaks last.

Ühel päewal selgus aga, et abielumees ja öõwaht Joseph on ... naine.

Kuidas oli see wõimalik?

Kui „Josephi" mees üle 20 aasta tagasi suri, tahtis tema lesk leiba tööd. Kuid kuskil ei tuldud tema tööpakkumistele wastu. Nälg oli waritsemas leske. Lõpuks otsustas ta tegutseda ... mehena.

Rõiwastatud mehe pükstesse ja töölise pluusesse õnnestus tal kohe leida tööd brandtuse sõjawäe autopargis. Pärast seda töötas ta mullatöölisena ja ehitustöölisena. Ja kuskil ei äratanud ta kahtlust. Isegi haiglas, kuhu ta wiidi ühe wähema tööl saadud wigastuse puhul, mõistis ta ennast nii üleal pidada, et ta arstid haiges ei näinud naist.

Tema sõbranna, kellega ta elas koos, oli tal abielunaiseks. Sõbranna poolt sünnitatud kaks last wõttis ta omaks.

Teadmata, kui kaua oleks kestnud see idülline „abielu", kui mitte hoolekande asutus korraga poleks märkanud, et ta kartoteegis on kaks inwaliidi kaarti ühe ja sama isiku nimele. „Josephi" mees oli nimelt sõjainwaliid ning pärast mehe surma kasutas ta tabunu dokumente. See saigi temale saatuslikuks.

Nüüd tuleb tublil öõwahil wastust anda elamise eest waledokumentide põhjal.

Usklikud röõwlid.

Röõwisid kloostri palwele ja hakkasid siis palwetama.

Kreekas külastasid San Nicola kloostrit harulbased röõwlid. Kloostri abti seletuste järgi on kloostrisse tulnud 9 näokatetega meest, ja piinanud teda senikaua, kuni ta juhatas, kuhu on peidetud kloostri warandus. Kurjategijad wõtsid ära 50.000 drahmi puhast raha ja läksid siis kloostri kabelisse, kus palusid andeksandmist oma suure patu pärast. Kloostri abt, kes oli saanud raskeid peawigastusi, wiidi haigemajja; tema elu pärast kardetakse. Sandarmidel õnnestus tabada üht neist usklikkudest kurjategijatest.

Naljalugu.

Kui sureb üks meist...

Wanad Kuusikud, abielurahwas, on jäänud üksildusse. Nende ainuke poeg oma abikaasaga ja lastega rändas Kanadasse, ja wanad jäid sama üksi, nagu nad olid olnud seda korda 40 aasta eest.

Iseäranis raske tundus neile nende lastelaste eemalolek, ja nende mõtted wiibisid ühtelugu noorukeste juures.

Õhtul päikese loojamineku ajal, istuwad nad oma maja ees. Naine nõelub sokke, wana Kuusik suitsetab rahulikult piipu.

„Tead," ütleb ta korraga naisele, „mul on igatsus meie wäikeste lastelaste järgi... Niipea, kui sureb üks meist, pakin ma kohe kokku oma asjad ja sõidan nende juurde Kanadasse."

Nad pääsesid merepõhjast.

Inglismaale jõudsid tagasi need wähesed madrused, kes pääsesid eluga Hiina rannikul hukkunud Inglise allweepaadist „Poseidonist." Pildil näeme neid päralejõudmisel Plymouthi, kus linnapea mehi terwitab. „Poseidoni" 20 meeskonnaliiget hukkus ühes allweepaadiga.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks.

Rahwas – märter.

Hiinlaste suured kannatused. — Nälg murrab miljoneid inimesi. — Õudne häda teeb inimsööjaks. — Lõunas põud, põhjas uputused.

Janunewad mehed hõõguwates teraswagunites.

Neli pikka aastat ootasid Schansi prowintsi elanikud wihma. Kuid wihma ei tule ega tule. Näljahädaliste seas möllab koolera, mis inimesi häwitab kui kärbseid. Seal töötaw teedeinsener H. R. Gola kirjeldab wapustawaid stseene maakonda laastawast näljahädast.

Põllud on kõrwetawa päikese mõjul muutunud kõrweteks. Wähesed alalhoidunud jogasid weeallikaid hoitakse hoolega, et näljahädale ei seltsiks ka weel janu. Riknud konserwid, milliseid mina wislasin wälja, on siin rohkem wäärt kui kuld.

Meil on automobiil, millega muretseme endale toiduaineid ja joogiwett. Meie leiame siin äraneetud maaalal isegi bensiini auto jaoks. Kuid mida siin saada pole, see on wili.

Üks säng, umbes liitrine, wilja maksab siin 4—5 dollarit!

Ja sealjuures on kaks kolmandikku sellest prügi ja haganaid.

Koduloomad on siin sama haruldased kui wili ja wesi. 45 kraadi wilus on siin harilik temperatuur.

Schansi elanikud on wäga kannatlikud. Muidu poleksid nad nii kaua püsinud sellises maapealses põrgus. Kuid inimese kannatusel on ka oma piirid. Nad põgenewad näljasurma eest põhja poole, kus weel leidub wett ja leiba. Mitmed jääwad laibadena lebama maanteedel.

Wõitlus elu eest wõtab siin kohutawa kuju:

näljased inimesed tapawad teineteist, et tapetu lihaga eemale peletada näljasurma.

Tuleb meele juhtum, kus neli hiinlast mõisteti surma selle eest, et nad olid oma juure meelitanud lapsi ja neid tapnud oma nälja kustutamiseks. Nägin ka pealt, kui timukas, kuiwanud kondihunnik täide wiis kohtuotsuse. Hukkamisele määratud olid samasugune luu ja nahk. Nii metsikult, kui see ka ei kõla, tärkas minu meeles küsimus: „Mis toitwat leidub jäärajes kondihunnikus näljasele inimesele?"

Laste ja teiste perekonnaliigete müümine on saanud siin harilikuks nähteks.

Wäljarändawate hiinlaste salkasid saadawad näljaste koerte parwed. Jõuetuses maha langewad inimesed on nende saagiks. Pole kedagi, kes koristaks inimlaipu maanteedelt ja päästaks neid koerte käest. Koerad jälle omakord langewad jõõdaks inimestele, kes nälja sunnil neile peawad jahti.

Inimesed on saanud kiskjateks metsalisteks.

On teada juhtumid, kus näljased ei oodanudki jõuetuses mahalangenud kaaslase surma, waid hammastega rebisid elawalt inimkehalt lihatükke ja oma wahel kisklesid nende pärast.

Meil on raske ette kujutada, milline häda ja wiletsus peab wõitlust Hiinas. Meie kuuleme ainult hiina siidist, riisipõldudest ja omapärastest hiina toitudest. Aga kes on kuulnud nendest miljonitest inimeludest, milliseid neelawad Hiina wiletsused iga aasta.

Põhja prowintsides surewad 20 protsenti elanikest nälga!

See on 2½ miljonit inimest ainult Schansi ja Schensi kohta.

Chengtschaus meie ehitame maanteed. Töölisi on meil rohkem kui nõuab töö. Nii raske on ära öelda näljasele hiinlasele, kes nii kurwalt seisab su ees ja wiisakalt wabandab, et ta sind on julgenud tülitada tööpakkumisega.

Kõik nad töötawad toidu eest.

Raha ei meelita kedagi tööle, sest rahaga pole siin midagi peale hakata. Kui näed, et nälgiwa tööd manguwa hiinlase seljataga on juba waritsemas wikatimees, siis saadad ta tööle, kus ta saab kehwa kõhutäie.

Alles hiljuti lämbus nälgiw laps, sest et ta nii ahnelt neelas alla tüki „ib-bingi" (küpsis jahust, ubadest ja sibulast), et tükk jäi kurku kinni. Juuresolijad hiinlased kiskusid surewa lapse käest järelejäänud küpsise tüki, et sellega oma nälga kustutada.

Nälgiwad inimesed toidawad endid igasuguste jäänustega. Loomaraibe on... ihaldatud kõhutäis! Arusaadaw, et sääraste tingimustel koolera ja tüüfus peawad rikkalikku lõikust nälgiwate ridades.

Hiina nuhtluseks on röõwlite jalgad. Need on nii rohkearwulised, nii hästi relwastatud, et nad wallutawad pahatihti terwed linnad ning wiimased paljaks laastawad. Walitsus tuli mõttele,

kasutada näljahädalisi wõitluseks röõwjõukudega.

Chengtschau ümbruskonnas aeti kokku umbes 200 nälgiwat meest. Keegi ei küsinud, kas nad ka tahawad minna röõwlite wastu. Waliti nälgijatest tugewamad ja aeteti nad lukustatud raudtee wagunitesse. Enne anti neile süüa. Hiinlased eelistawad kõwasti würtsitatud toite. Selle tõttu haaras reisijaid warsti joogijanu, mis weelgi tõusis terastes wagunites walitsewast kuumusest. Nad nõudsid wäljalaskmist. Kuid rongi saatwad sõdurid ei usaldanud neid wälja lasta. Mine tea, mis neil on mõttes. Wett ulatati neile läbi kaubawagunite wäikeste akende. Kuid

joogijanust hullunud inimesed tõukasid ümber joogianõud;

wee pärast wõitlewad reisijad ei saanud sellest tilkagi. Sama lugu oli ka läbi waguni akende ulatatud toiduga. Ahastawad inimesed wagunites möirgasid, kui elajad. Kuid walwe jäi kurdiks.

Kuumuse kätte suri üks reisijatest. Alamohwitser ei uskunud seda sõnumit ning ei awanud wagunit. Seesolijad hakkasid mässama. Lõpuks leiti siiski tarwilikuks awada wagunite uksed, et selgusele jõuda, mis seal õieti lahti on. Wagunite ette olid üles seatud sõdurid laskewalmis püssidega.

„Sui, sui!" (wett, wett) kisendasid hullunud hiinlased ja tormasid jaama kaewu poole.

Kostis püsside ragin, mitmed kuulidest tabatud langesid maha hoietega. Kuid püssipaugud ei suutnud tagasi hoida janunewaid hiinlasi, kes tormasid kaewule, üle langenute laipade, üle karjuwate haawatute. Pandi tegewusse kuulipilduja. Ohwitser leidis, et on tegemist mässuga.

Lõpuks taganes inimwoog kuumusest põletawatesse wagunitesse. Langenute laibad koristati ära ning rong sõitis edasi.

Ainult suured wereloigud jäid kohale. Kuid kõrwetaw päike muutis neid warsti tundmatuteks tumepruunideks laikudeks.

Järelejäänud hiinlased weeti edasi rahu jaluleseadmiseks.

Rahu! Kus on Hiina rahu?

Siin tegutsewad röõwlid, seal on käimas kodusõda, naabruses mässawad kommunistid... Mitte rahu ei walitse Hiinat. Nälg ja haigused on need wõimud, kellede meelewalla all õgab Hiina.

Ühel päewal märkasime rändureid, kes matkasid põhjast tagasi lõuna poole. Tagasi näljahädasse! Mis see tähendab?

Kui tagasirändajate read muutusid tihedamateks, kutsusime mõned oma juure, andsime neile süüa.

„Mispärast te tagasi rändate?"

„Tagasi, Schansisse läheme meie. Oma külasse. Jumalad tahawad, et meie seal sureme. Mispärast waewata endid pika teega põhja poole, milleni meie ikkagi ei jõua enam oma nõrkadel jalgadel. Meie peame surema! Aga surra on ikkagi parem oma kodus!"

Missugune kontrast!

Lõunas on kõrwetaw päike ja wihmapuudus tekitanud kohutawa näljahäda.

Põhjapoolne Hiina aga kannatab weeuputuse all,

mis jällegi põhjustanud laiaulatuselise näljahäda.

Seal, kus peitses miljoni elanikuga Hankou, kus lewisid sajad külad ja alewid riisipõldudega, juurewilja aedadega, tubaka- ja tee kaswandustega, seal woogab nüüd piirita möirgaw meri, mille tumepruunid wood kannawad tuhandeid uppunute laipu, koduloomade raipeid, majade rususid, majapidamise riistu. Üle hukkunud elamute purjetawad hiinlaste lootsikud.

Jangtsekiangi weepind ka harilikel aastail tõuseb wihma ajal terwelt 50 meetrit. Kuid tänawu muutub ka ümbruskond sügawaks mereks, mis neelas tuhanded inimelud.

Hankou, mis oli tähtsaks kaubanduse ja tööstuse keskuseks, on ära pühitud maapinnalt. Kadunud on suured tubaka- ja tikuwabrikud, ketramise tööstused, weskid, õlitööstused. Suurem osa elanikkudest hukkus wees.

Elanikke, kes pääsesid weeuputusest, häwitab nälg.

Toidu tagawarad on hukkunud weewoogudes. Kümme miljonit inimest on peawarjuta. Ameeriklaste juhatusel töötaw Famine Relief („Nälja-abi"), mis saab teatud osa meretollide sissetulekust, on suurejooneliselt organiseeritud abiandmise näljahädalistele. Igalt poolt woolawad kokku rikkalikud annetused hädaliste heaks, loodetakse suuremat wiljasaadetist Ameerikast. Hädalistele on ehitatud ajutised barakid elamiseks, sõdurid on rakendatud abitöödesse. Ent häda on nii suur, nii laiaulatuseline, et kõigest abist hoolimata miljoneid elanikke ähwardab näljasurm.

Seisukord muutub weelgi katastroofilisemaks. Näljahädaliste seas on lahti puhkenud soetõbi. Nõrkenud näljahädalised ei osutu kuigi suurt wastupanu sellele nakkushaigusele, mis teeb kohutawat laastamise tööd hädaliste seas. Karta on, et soetõwele seltsiwad weel koolera ja katk!...

SPORT.

(Algus 3. lhk.)

Kalew B. klassi tennismeister.

Wõitis E.S.V. finaalis 8:5.

Eesti seltsidewahelised tennise eswõistlused B. klassis lõppesid teisipäewal finaalwõistlusega Eestimaa spordiühingu ja E. E. S. Kalewi tennisklubi wahel. E. S. V. oli pääsenud finaali kahe tugewa klubimatshiga prowintslaste üle, Kalew oli lõppmängus kui eelmise aasta wõitja.

Finaalmängud peeti Kalewi wäljakutel esmaspäewal ja teisipäewal. Wõistlus oli üldiselt wäga pinew, olgugi et B. klassi mängutasapind ei ole kuigi priima. Esimesel päewal Kalew juhtis 4:2, teisel päewal saawutati 4:3, seega tuli Kalew üldwõitjaks 8:5.

Tagajärjed — meesüksikmängudes (eelpool on nimetatud E. S. V. mängija): Krasting—Ers 6:3, 2:6, 6:3. B. Jacobson—Põld 5:7, 6:3, 0:6; B. Jacobson—Franz 6:1, 6:0; Hahn—Meier 1:6, 1:6. Heldt—Kuus 3:6, 6:8; Tomingas—Apri 1:6, 1:6. Seega 4:2 Kalewile.

Naiste üksikmängud: Landesen—Lieberecht 5:7, 4:6; Wellig—Ehrenpreis 1:6, 3:6. Kalewi naised wõitsid 2:0.

Meeste paarismängud: Krasting - B. Jacobson — Põld - Apri 6:4, 3:6, 6:4; B. Jacobson - Heldt — Meier - Kuus 6:4, 4:6, 6:4. E. S. V. wõitis siin 2:0.

Segapaarismängud: Landesen - Krasting — Lorenz - Leinbock 6:2, 3:6, 6:4; Wellig - B. Jacobson — Lieberecht - Apri katkestati pimeduse tõttu seisu juures 5:5, mis E. S. V. loobus Kalewile.

Naiste paarismängus: Landesen - Wellig — Ehrenpreis - Lieberecht 7:9, 4:6. Kogu klubimatsch 8:5 ja Eesti meistri nimi Kalewile.

Kupschi fiasko Helsingis.

Tallinnas wõidukas olnud sakslane Kupsch sai Helsingis tenniswõistlustel Grotenfeldtilt 6:1, 5:7, 3:6 kaotuse. Paarismängus Haenisch—Kupsch kaotasid Grotenfeldt—Schildtile 4:6, 6:4, 5:7. Prl. Krahwinkel wõitis Lindforsi 6:2, 6:0. Naiste paarismängus Krahwinkel ja Olander wõitsid prl. Brunou ja Lindforsi 6:2, 6:3.

Seda, mis ei suudetud teha Tallinnas, on soomlased sooritanud hiilgawalt.

Turu — Kalewi

tennisklubide waheline interclub peetakse 29. ja 30. skp. Tallinnas, Kalewi tennisklubi wäljakuil. Wõistlus peetakse Dawis-cupi mängude eeskujul, nimelt mängiwad kaks meesmängijat kummagist klubist mõlemi wastasklubi mängijaga ning wiienda mänguna on meespaarismäng. Wahe on ainult selles, et moodustatakse kummagist klubist kaks rühma, nii et kumbki klubi on esitatud nelja wõistlejaga ja peetakse kokku 8 meesüksikmängu ning 2 meespaarismängu.

Kergejõustik

Eestlased Soome wõistlema.

Pärast kergejõustiku meisterwõistluste lõppu Soomes korraldatakse seal mitmel pool rahwuswahelisi wõistlusi, millest on palutud osa wõtma mõningaid paremaid eestlasi.

29. ja 30. augustil peetakse Soomes Inkeroisten Terho korraldusel suuremad rahwuswahelised wõistlused kergejõustikus, millest wõtab osa kalewlane Elmar Rähn, kes stardib kaugused, kolmikus, 110 m. tõkkejooksus ja kõrguses.

5. ja 6. septembril korraldab Helsingis sealne I. F. K. (Kamraterna) rahwuswahelised, kuhu kutsutakse 2—3 paremat Eesti kergejõustiklast.

E. Rähn, F. Beldsinski ja G. Sule on saanud Ekraweliidu kaudu kutse Kouwolan Urheilijate rahwuswahelistest kergejõustiku wõistlustest osawõtmiseks 13. sept.

Wõrumaa eswõistlused kergejõustikus.

Kaks maakonna rekordi.

Pühapäewal 23. augustil korraldas UENÜ Walgjärwe osakond Wõrumaa eswõistlused kergejõustikus. Mujalt osawõtjaid kohal ei olnud. Wihma sadas peaaegu kogu päew, mis tuntawalt mõjus tagajärgedele. Samuti oli wõistlejaid wähe. Wõistlused peeti osakonna omal wäljal Walgjärwe kaldal, mis on kaunimaid kohti kodumaal.

100 mtr. — Anton 13,2; 1500 m. — Bruul 4:43,0 (Wõrumaa rek.); 3000 m. — Bruul 10:24,2; 4×100 m. 49,9 (Wõrumaa norm) UENÜ Walgjärwe os.; 800+400+200+100 m. 4:15,6 (Wõrumaa norm) UENÜ Walgjärwe osakond; kaugus — Anton 5,59; kõrgus — Anton 1,55; kolmik — Anton 10,69; teiwas — Anton 2,90 (Wõrumaa rekord)); kuul — Indi 10,13; ketas — Anton 25,73; oda — Anton 35,00.

Naistele: 60 mtr. — A. Anton 9,8; Järw, K. 9,8; 4×60 m. UENÜ Walgjärwe osak. 43,0; kaugus — A. Anton 3,55; kõrgus — A. Anton 125; kuul (4 kg.) — A. Anton 7,23. Kõik naisaladel saawutatud tagajärjed on Wõrumaa normid.

Staadioniwõistlused septembris.

Traditsioonilised staadioni wõistlused kergejõustikus korraldatakse tänawu Tallinnas septembri lõpus. Wõistlema on lubanud tulla poolakaid, soomlasi ja lätlasi, nende hulgas Poola kuulus 800 mt. ja 400 mt. tõkkejooksja Kostrzewsky, kes on waremalt staadioniwõistlustel olnud kaks korda wõidukas. Peale poolaka tulewad arwatawasti lätlased Timza ja Kiwits, kes on kumbki kord olnud staadioni karikate wõitjad.

Järwamaa — Sakala 62:58.

100 m. Wäärik 11,5 sek. Usai oda 53,40 m.

Pühapäewal peeti Paide staadionil esimest maakondadewahelist wõistlust Sakalamaa ning Järwamaa kergejõustiku esindusmeeskondade wahel. Wõitjaks tuli napilt Järwamaa 62 punktiga, Sakalamaa 58 punkti ees. Paremad tagajärjed olid:

100 m. 1) Wäärik (S.) 11,5 sek.; 2) Kuulmata 1. (J.) 11,7 sek. Kõrgushüppes 1) ja 2) Roosson (S.) ja Kuulmata 2. (J.). 1,60 m. Kuulitõukes 1) Reisenberg (S.) 11,70 m.; 2) Rosenbaum (J.) 11,28 m. Kaugushüppes 1) Roosson 6,23 m; 2) Kobbin 6,06 m. 400 m. 1) Pau (S.) 54,5 sek.; 2) Mager (S.) 55,5 sek. 1500 m. jooksus 1) Luaus (J.) 4 m. 25 sek.; 2) Kuulmata 1. 4:31,3 m. Kettaheide 1) Kobbin 36,07 m.; 2) Reisenberg 31,18 m. 4×100 m. teatejooksus — Järwamaa 47,5 sek.; 2) Sakalamaa 47,8 sek. Odaheide 1) Usai (S.) 53,40. Teiwashüppes 1) ja 2) Kobbin ja Wiirmann (J.) 3,10 m.

Inglise naised kangemad.

Hannoweris peeti pühap. Inglise ja Saksa naissportlaste wahelist kergejõustiku maawõistlust. Maawõistluse wõitsid inglased tagajärjega 53:47. Berliinis pühapäewal peetud Lääne-Saksa ja Hollandi maawõistluse wõitsid sakslased 56 punktiga 46 p. wastu.

Rootsi-Norra 67:57.

Möödunud pühapäewal peeti Oslos Norra—Rootsi kergejõustiku maawõistlust. Wõistlust oli jälgimas üle 8000 pealtwaatata ja ja üldkokkuwõttes tuli wõitjaks Rootsi 67 punktiga Norra 57 punkti wastu.

Maawõistluse paremateks saawutusteks olid:

Kõrgushüppes Halvorsen (Norra) 1.91; odaheites: Trohnes (Norra) 62.60; kaugushüppes: Fredriksen (Norra 7.07.

1500 mtr. jooksus Ny (Rootsi) 4.00,4; 2) Loström (Rootsi) 4.00,8.

Kettaheites: Andersson (Rootsi) 44.01. Teiwashüppes Nilsson (Rootsi) 3.70; 2) Ljunberg (Rootsi) 3.70. 5000 meetri jooksus tuli wõitjaks kuulus Wide 15.07. Kuulitõukes Nielsen (Norra) 14.01. 400 meetri jooksus: Markersen (Norra) 50,0. Wõistlus peeti B klassis, kuid sellest wõtsid osa ka kummagi maa üksikud paremad kergesportlased.

Peterson minestas Tartus.

Jalgratta eswõistlused lõppesid.

Eesti eswõistlused jalgrattasõidus lõpetati Tartus esmaspäewal. 15 km. sõidul tallinlane Peterson sõitis pärast finishi pool ringi edasi ja põrkas rattaga wastu puud. Peterson minestas ja kanti ära.

Petersoni aeg oli 24.26,8, mis on uueks Eesti rekordiks, endine oli 25.04,9. Teisele kohale jäi Tennosaar (Tartu jalgr. klubi) — 27.03,8 ja 3. Tauts (Tall. Kalew) 27.33,9.

3 km. sõidu naistele wõitis prl. Rammi — 5.57,6, 2 prl. Wihm — 5.58,2 ja 3. Kuusk — 5.58,7 kõik Tartu Kalewist.

10 km. teisele klassile wõitis Kõrmelniaga 17.06,1, 2 Mikkel — 17.06,2, 3. Malle-s — 17.08,4 ja 4. Pihlo — 17.39,6, kõik Tartu Kalewist.

Wiimaseks alaks oli 5 km. sõit naistele, mis peeti tugewa wihmawalingu all ja oli juba pimedas: sõitjaid oli kaks: wõitis prl. Kuusk — 10.18,8, 2. prl. Rammi 10.19,0. Mõlemad Tartu Kalewist.

Üks keeruline warguselugu

Kuidas maalikunstnikust sai pikanäpumees.

Suurt kõmu tekitas Saksamaal 39-aastase Walter Wohlgemuthi protsess, keda süüdistati poliitiliste dokumentide warguses Saksa riigipäewa ruumidest.

Kohtu ees andis kaebealune mitme tunni pikkuseid seletusi, jutustades oma lugusid, mis sarnanewad kõige põnewamale seiklusromaanile. Wohlgemuthil oli hea kõneand, ja ta jutustas lõbusas toonis, hoides pealtkuulajates alal lõbusat tuju. Kohtu esimees katsus peatada mitmel korral tema hoost mõttelennust tingitud kõnewoolu, kuid kaebealune wastas igakord kärsitult:

„Te segate minu ühtelugu, härra esimees!" ja jutustas rahulikult edasi. Ka see, et publik oli sattunud heasse tujju, ei ekslitanud teda.

„Ma olen elukutselt maalikunstnik," jutustas Wohlgemuth. „Esmalt olin tegew kaubanduses, siis aga sain koha ühe adwokaadi bürool. Samal ajal õppisin ma ka Königsbergi kunstiakadeemias, kus prof. Dettmann pööras suurt tähelepanu mu waimuannetele. Teenides sõjawäes, sõlmisin ma oma esimesed armuühendused ühe tüdrukuga, keda olin päästnud uppumissurmast ja end peale seda temaga kihlanud."

Kohtu esimees: „Kas sel ajal toimisite ka oma esimese warguse?"

„Just nii," wastab kaebealune, „ma warastasin oma isa järelt 1000 krooni ja läksin ühe oma sõbraga Ameerikasse.

Me tahtsime minna Meksikosse kulda kaewama,

aga jõudsime ainult kuni New-Yorgini."

Ja sest peale algasid, nagu Wohlgemuth edasi jutustas, päris seiklused. Hamburgis oli reisil olnud wäike peatus, sest siin oli Wohlgemuth jälle kokku saanud ühe noore tüdrukuga, kellegi Toni T-ga, ja oli teda walinud oma pruudiks. Kui Wohlgemuth läks wiimaks üle ookeani, jäid tal Europa mandrile maha kaks pruuti. New-Yorgis oli tal üks rikas onu, kelle juurde ta asus. Ei kestnud kaua, ja ka Ameerikas oli tal armastuses õnne: ta leidis sealt peagi omale kolmanda pruudi: see oli nimelt tema onutütar. Wohlgemuth, jättes saatuse hooleks oma sõpra, hakkas nüüd hauduma plaane, kuidas läbi põleda oma onutütrega. Ettewalmistused nende kahe noore inimese ärasõiduks seisid selles, et

onutütar kergendas oma isa rahakasti mõne tuhande dollari wõrra.

millise raha Wohlgemuth sai oma kätte. Saades raha, ei mõtelnudki Wohlgemuth aga enam kaasa wõtta oma onutütart, waid kadus salaja, ühes kõige rahaga. Läks uuesti tagasi oma pruudi nr. 1. juurde, külastades enne seda ka weel Toni T-d.

Kohtu esimees küsis, seda kuuldes, kas armastas kaebealune Tonit.

„Ah," wastas Wohlgemuth, „see oli weel küpsemata armastus! Sünnis niiöelda, küpseksaamise ajajärgus!"

Esimees: „Mida tegite maailmasõja ajal?"

Kaebealune: „Olin sõdur ihu ja hingega, kuid mul ei õnnestunud surra, kuigi otsisin wäga surma. Kolm korda olen wõtnud osa tormijooksust Douaumonti peale, olen mitmel korral olnud raskesti haawatud ja igakord terweks saanud. Tulles tagasi wäerinnalt 1918. aastal olin ma

weendunud kommunist

ja sõbrustasin sel ajal ühe majateenijaga, kes wõimaldas mulle sissepääsu krahw Westarpi majja, kes oli sel ajal Saksa rahwuslaste juht. See oli suhkur minu hingele, sest nüüd sai mul wõimalikuks warastada poliitilisi dokumente."

Kohtu esimees: „Aga kuidas oli lugu piltide wargusega Königsbergi lossi galeriist?"

Kaebealune: „Minu poole pöördus keegi härra, seletades, et ta tahtwat heameelega saada pilte, mida wõiks müüa. Kaks meest, kes olid pugenud ööseks salaja galeriisse, wiskasid läbi akna wälja pildid, mida olin juhatanud neile wõtta, seal hulgas ühe Hobbema, ühe Begasi, ühe Corinthi..."

Kohtu esimees: „Wähema wäärtusega pilte ei otsinud te siis endale wälja."

Kaebealune: „Ma olen ju ometi asjatundja, härra esimees!" (Naer publiku seas.)

Edasi jutustas Wohlgemuth, kuidas ta olnud kord anarhist, ja pidanud ägedaid kõnesid usu wastu. Ühel päewal, kui ta ostis enesele rewolwri, et lõpetada oma elu, astus ta sisse ühte palwemajja, kus pidas oma jumalateenistust üks usulahk.

„Esmakordselt segasin ma siis jumalateenistust oma waheleütlemisega," tähendas Wohlgemuth. „Siis tuli mu juurde keegi wana emake, silitas mu pead ja ütles: „Waene poiss, sa oled wist palju kannatanud oma elus!" Samuti awaldasid jutlustaja sõnad, mis tulid südamest, mu peale sügawat mõju. Ma läksin kohe koju, ja jäin palwesse. Seitse nädalat wõitlesin ma iseendaga oma usulise ümberpöördmise pärast, siis oli mul ilmutus, ja ma mõtlesin, et olin andeks saanud kõik oma patud. Ma hakkasin koguma oma ümber inimesi ja jutlustama neile tõsist usku."

Mõnda aega pärast seda, kui Wohlgemuth pääsis lahti wangist, toetas teda mõni aeg päästearmee, ja siis katsus ta asutada endale üht kunstikooli. Charlottenburgis tõid tisgi ajalehed kiitwa otsuse ühe tema maalitöö kohta. Ta kihlas end ka oma korteriperenaisega, kuid sel kihlusel oli warsti ots, sest see pruut nr. 4 astus lubamatusse wahekorda ühe wõõra mehega, millisest teguwiisist teda tabas Wohlgemuth. Kuid warsti peale seda leidis kaebealune omale wiienda pruudi.

Dokumentide warguse kohta Saksa riigipäewa ruumest, andis kaebealune järgmise seletuse:

„Ma astusin ühendusse Saksa riigipäewa kommunistliku rühmaga, kes mind tutwustas kellegi Rosenkreuziga, kelle ülesandel ma jäin ööseks riigipäewa raamatukogu ruumidesse. Ühest sahtlist leidsin ka hõbe- ja kuldasjad, mida oli sinna peitnud keegi ametnik. Rosenkreuzi korraldusel wõtsin ma kaasa ka selle waranduse ühes dokumentidega."

Seda saladuslikku Rosenkreuzi, kellest kõneles Wohlgemuth, ei õnnestunud ametiwõimudel üles leida. Wohlgemuth mõisteti 1 aastaks ja seitsmeks kuuks wangi ja 3 aastaks õigustekaotamisele, kuna prokurör oli talle nõudnud 3-aastalist wangistust.

Elektri energia tarwitamine on, jaotades rahwaarwuga, Ühendriikides wiimase 10 aasta jooksul tõusnud kahekordseks. 1920. aastal tarwitati iga elaniku peale keskmiselt 390 kilowatt-tundi, 1930. aastal aga juba 800.

•

Apelsin on pärit Lõuna-Hiinast, ja juba mitmetuhande aasta eest sealt toodud Indiasse, kust lewines üle Lõuna-Euroopa. Euroopa esimene apelsinipuu istutati 16. aastasajal Lissabonis.

•

Jaapanis on wiisiks, et noored tüdrukud, kes tahawad abielluda, teatawad sest noormeestele raadio kaudu. Seda jutustatakse muidugi „õite maa" lillelises keeles, ja kiidetakse tüdruku häid omadusi. Jaapani raadiosaatjatel on muidugi sest reklaamist hea aineline kasu.

•

Inglise geoloogid on wälja arwanud, et weekogu, mis peitub meie maakera sisemuses, on umbes üks kolmandik sellest, mida sisaldawad ühtekokku kõik maailma mered.

Wastutaw toimetaja O Soots.
O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk Tallinnas.

H.-ü. Rahvaülikooli

raamatute ja koolitarvete laod

on kõige suuremad ja valikurikkamad Eestis.

Täielik koolihooaja varustus õpetajatele ja õpilastele. Kõige soodsam ostukoht.

Tallinnas, Harju tn. 48, omas majas, tel. 24—49. Jaani tn. 6, pangamajas, tel 6-66 ja 446-67.

Koosoleku kutsed

Pidueeskavad

Piletid

trükib moodsate kirjadega

H.-ü. Waba Maa trükikoda

Pikk t. 54/58, Tallinnas

Tellimisi täidetakse postiteel.

Uues „Perekonnalehes"

H. de Vere Staacpoole ülipõnev jutt ja veel hulk köitvat lugemist. Kaks head romaani.

Tellige „Perekonnaleht" 1. septembrist.

Tellida saab igast postiasutusest. Hind aastalõpuni 1.70 senti.

„RAHVALEHT"

on müügil igas raudteejaamas.

Pergamenti ja pergamiini

H.-Ü. RAHVAÜLIKOOLI kauplused

TALLINNAS.

Harju tän. 48, omas majas, telef. 24-49. Jaani tän. 6, pangamajas, telef. 6-66, 30-67.

Neiuga,

kelle waikseks unistuseks on wäike, armas kodu, soowiks meeleldi

kirjawahetust

linna ligidal maal elaw intelligent 27 a. riigiasutus juhataja. Ma palun usaldada mind ja wõtta mind tõsiselt, ma pole kergemeelne suhusteotsija. Mu kuulutuse põhjuseks ainult wastawa tutwuse puudus. Adresseerida ühes pildiga, misjuguse soowikorral autasti saab tagastatud, palun Tartu, Üldine ajakirjand. kont. Rüütli tän. 11, „Unistus."

PRAEGU ON ÕIGE AEG

„WABA MAA'd"

TELLIDA

1. SEPTEMBRIST.

Tõsiselt elu peale waataja 40 a. lesk naine soowib

tutwust

meesisikuga, kes wõtab elu tõsiselt. Wastus slt. „Tõsine soow."

Iseseisew 28 aastane noormees meeleldi

tutwuneks

ühema ehk keskmise koswulise kindlas teenistuses olewa neiuga. Kirjad fotog. ehk ilma slt. „R. R."

Tartust kaks weetlewat korralikku blondiini soowiwad

tutwust

tutwust rikaste härradega, kes wõimald. Tallinnas prii ülalpidamise ja ometi õppimise. Saladus garanteeritud. Kirj. Tartu, Rüütli tän. 11 „Siiwy" „Signe".

Tahate teada:

Kuhu minna õhtul
Mis täna raadios
Kes lahutavad abielu
Kes astuvad abiellu
Mis toodi ärihalduse
Millal väljuvad rongid
Missugused apteegid avatud
Kus täna põleb ohjus
Mida maksab igapäevane toit turul

siis lugege hommikulehte

„Sõnumed"

Üksiknumber 3 senti.

saada Tallinnas, Nõmmel, Tartus ja Narva lehemüüjailt.